

HOOFSTUK 11

VERNUWINGSKERKE EN VERNUWINGSTELOGIE

1. Die werk, vervulling en doping van die Heilige Gees

Daar is eenstemmigheid onder al die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond wat ondersoek is dat die vervulling met die Heilige Gees 'n na redding ondervinding is. Oor die algemeen is almal ook eenstemmig daaroor, op 'n enkele uitsondering na, dat tale of die spreek in vreemde tale nie die inisiële teken van die doping of vervulling met die Heilige Gees is nie. Hierdie siening onderskei dan ook Baptiste vernuwingsgemeentes heeltemal van dié van die tradisionele Pinksterkerke waarby die spreek in vreemde tale as dié teken gesien word van die doping of vervulling van die Heilige Gees. Die Lewende Woord gemeente leer dat almal wat vervul is met die Heilige Gees in tale behoort te praat. Indien dit nie gebeur nie is dit slegs as gevolg van onkunde. Die Lewende Woord gemeente is dan ook die enigste een wat die term "doop" in die Heilige Gees gebruik. By al die ander word die term vervulling met die Heilige Gees gebruik. Almal is dit egter eens dat hierdie vervulling 'n ondervinding is, alhoewel baie klem ook daarop gelê word dat dit 'n voortdurende proses moet wees wat wel 'n inisiële aanvang het. Daar word ook dikwels gebid vir mense om hierdie ondervinding deelagtig te word. Dit word baie duidelik gestel dat gelowiges 'n behoefte daaraan het om met die Heilige Gees gevul te word en dat dit 'n ondervinding is.

2. Die gawes van die Heilige Gees

2.1 Woord van wysheid

Die gawe van die woord van wysheid word in al die gemeentes van tyd tot tyd

beoefen. Dit is duidelik dat by die woord van wysheid bedoel word dat wanneer daar 'n besondere probleem ontstaan of wanneer daar 'n groot besluit geneem moet word dat die Heilige Gees kom en op 'n bonatuurlike manier hierdie woord van wysheid vir iemand gee wat dan presies die oplossing van die probleem vir die betrokkenes gee. Hierdie woord van wysheid kan op verskillende maniere funksioneer en dit gebeur dan ook so in die gemeentes. Dit gebeur soms dat wanneer mense bid vir 'n betrokke situasie dat die Heilige Gees 'n spesifieke teksvers op iemand se hart lê en wanneer die teksvers dan voorgelees word besef die betrokkenes dat dit werklik is wat die Here vir hulle sê en dat daardie teksvers op 'n byna fundamentalistiese wyse dan in die betrokke situasie 'n woord van wysheid vir hulle is. Dit gebeur egter ook soms dat iemand 'n gesig het wanneer daar gebid word oor 'n sekere situasie. Hierdie situasie kan wees dat daar vir 'n sieke gebid word of vir iemand wat sy werk verloor het, of oor 'n probleem wat die kerk het ten opsigte van 'n gebou of aanbouings of een of ander probleem wat daar in die omgewing ontstaan het of wat ookal, maar dat daar 'n behoefte daaraan is dat die Here sal kom en vir hulle sal wysheid gee oor hoe om die situasie te hanteer. Ook in 'n beradingsituasie waarin mense met probleme in hulle eie lewens kom en baie keer nie die oplossing vir hulle eie probleme het nie word dit aanvaar dat die Heilige Gees kom en 'n wysheid spreek hetsy dit bonatuurlik is deur middel van 'n gesig of dat dit net 'n gedagte is wat by die berader ontstaan. Daar is ook gevalle waar woorde van wysheid ook gesprek word in die spreek van 'n vreemde taal en dat die uitleg dan presies sê dit wat op daardie oomblik gedoen moet word. Ook profetiese woorde sluit baie keer woorde van wysheid in en wanneer so 'n profeet gesprek het bied dit baie keer die oplossing vir die probleem aan. By al die gemeentes waar die gawes van profesie, tale en uitleg van tale beoefen word, word daar egter een of ander vorm van beoordeling toegepas en woorde word nie sommer summier as 'n woord van wysheid aanvaar nie. Enige gelowige in die gemeente kan ook hierdie woord van wysheid bring en dit is nie by een van die gemeentes net tot sekere mense of leiers of profete beperk nie, ten spyte daarvan dat

hierdie woorde eers beoordeel word.

2.2 Woord van kennis

Die gemeentes verstaan die woord van kennis as bonatuurlike kennis wat die Heilige Gees in 'n spesifieke situasie vir iemand gee. Hierdie kennis is iets wat die persoon nie deur sy eie intellek weet en dit is nie iets wat hy uit sy eie geheue kan herroep nie. Skriftuurlike voorbeelde word dan ook aangehaal waar Jesus vir die vrou by die put gesê het dat sy vyf mans gehad het en die een wat sy nou het is nie haar man nie. So word dit by van die gemeentes gevind dat tydens 'n erediens iemand sal kom en sê dat daar iemand teenwoordig is wat byvoorbeeld aan asma ly en dat die Here so 'n persoon wil genees. Wanneer die woord van kennis dus uitgaan dan is dit die Heilige Gees wat aandui dat daar 'n spesifieke siekte situasie is wat Hy wil gesond maak. In so 'n geval word so 'n persoon dan vorentoe geroep en daar word vir hom of haar hande opgelê en die persoon word voor gebid. In baie van die gemeentes word so 'n persoon ook met olie gesalf. Woorde van kennis word ook gespreek ten opsigte van situasies waarin mense hulle kan bevind. So gebeur dit dat 'n woord van kennis gespreek word dat daar byvoorbeeld iemand in die gemeente is wat 'n baie groot besluit moet neem ten opsigte van sy werksituasie en dat die Here sê 'n persoon moet of moet nie van werk verander nie. Dit gebeur ook dat daar baie keer huweliksprobleme op so 'n wyse uitgewys sal word en dat 'n woord van kennis gespreek sal word dat daar iemand is wat ernstige huweliksprobleme het en dat een of ander detail van die probleem uitgewys sal word en dat die Here so 'n huwelik wil herstel. Anders as by genesing word sulke mense nie altyd vorentoe geroep nie. Die woorde word baie keer net gespreek met die uitnodiging dat as daar sulke mense is, moet hulle net na die tyd met die pastor of een van die leiers kom praat. Die woord van kennis word ook baie keer hand aan hand toegepas met die gawe van onderskeiding van geeste. So is dit dat daar 'n gemeente is wat 'n woord van kennis ontvang het maar wat ook terselfdertyd 'n

onderskeiding van geeste was as sou daar 'n sekere binding wees op die gemeente as gevolg van een of ander situasie wat in die gemeente werkzaam was wat demonies van aard is. Woorde van kennis ten opsigte van die werkinge van die vyand kom voor. Die woord van wysheid volg dan ook baie keer op 'n woord van kennis omdat as gevolg van die woord van kennis die leierskap bewus geword het van een of ander situasie en dan is die woord van wysheid juis die toepassing van daardie kennis en die oplossing van die probleem is dan die woord van wysheid.

Die woord van kennis is by nie een van die gemeentes beperk tot die erediens nie. Dit gebeur dikwels dat in gewone gesprekke met mense daar dinge na vore sal kom, of in gewone beradingsituasies waarin kennis net na vore sal kom wat baie duidelik deur die inspirasie van die Heilige Gees gegee is. Hierdie woorde van kennis word ook dikwels in drome na mense toe deurgegee. In een van die gemeentes het 'n professionele man wie se praktyk finansiëel net al hoe meer agteruitgegaan het een aand in 'n droom die kennis gekry dat daar 'n fout by sy ontvangsdame was. By nadere ondersoek het dit geblyk dat die ontvangsdame inderwaarheid oneerlik was en dat dit die kern van al sy finansiële probleme was. Die woord van kennis kom dikwels voor gedurende berading. Onvergifnis word byvoorbeeld deur die Heilige Gees uitgewys as die oorsaak van 'n siekte situasie. Net soos met die woord van wysheid kan die woord van kennis ook direk uit die Skrif uit kom deurdat die Heilige Gees iemand 'n spesifieke teksvers kan gee wat dan presies die kennis meedeel wat op die situasie van toepassing is. Die woord van kennis word ook soms toegepas in 'n waarskuwende sin dat iemand so 'n woord ontvang het hetsy deur 'n droom of in sy stiltetyd of in die Skrif of net die gedagte by hom opgekrom het dat daar spesifiek vir iemand gebid moet word wat byvoorbeeld met vakansie gaan omdat dit duidelik is dat daar 'n aanslag op so 'n persoon gaan wees gedurende die rit. Dan word vir so 'n persoon hande opgelê en gebid en die beskerming van die Here vir so 'n persoon gevra. Uit van die gemeentes was daar ook getuienisse van situasies

waarin individue kennis op 'n bonatuurlike wyse bekom het oor 'n sondesituasie wat in die betrokke gemeente aan die ontwikkel was. In een so 'n gemeente het 'n persoon die leierskap meegedeel dat daar 'n persoon in die leierskap was wat in 'n buite egtelike verhouding betrokke was en kon die situasie onmiddellik aangespreek word. Hierdie woord van kennis het twee huwelike gered wat heel moontlik andersins vernietig sou gewees het.

2.3 Gawe van geloof

Daar is absoluut eenstemmigheid onder die gemeentes dat hierdie gawe van geloof iets anders is as saligmakende geloof. Waar saligmakende geloof iemand red is hierdie gawe van geloof 'n instrument waardeur die Here iemand in staat stel om Hom te vertrou vir dinge wat hy in normale omstandighede nie sou doen nie. Twyfel, vrees, ontmoediging en mislukking word gesien as die werke van die vyand en die vyand se bediening word beskryf in Johannes 10 as een van slag, steel en verwoes. Die Heilige Gees kom egter en gee die gawe van bonatuurlike geloof juis om die teenoorgestelde te bewerkstellig en ooreenkomstig Johannes 10 te handel waarin hy sê die Here het gekom om vir die gelowige die lewe in sy volheid te gee. 'n Bonatuurlike geloof is dan ook van die beloftes wat die gemeentes glo die Here vir hulle gegee het en dit is dan een van die manifestasies van hierdie gawe van geloof. Die gemeente vertrou die Here om presies daardie woord wat hulle glo Hy vir hulle gegee het in vervulling te bring. Een terrein waarop die gawe van geloof ook baie duidelik werksaam is, is ten opsigte van finansies en die gemeentes kan almal getuig van hoe die Heilige Gees byna op 'n meganiese wyse vir hulle net op die regte tyd die geloof gegee het om die Here te vertrou. Daar was 'n situasie by een van die gemeentes waar hulle van een lokaal na 'n volgende een geskuif het en hulle inkomste moes onmiddellik verdubbel ten einde te oorleef. As gevolg van die gawe van geloof het dit presies so gewerk en kon die gemeente nie net al sy verpligtinge nakom nie, maar ook nog sy predikant 'n verhoging gee en geld

oorhê om te saai in ander bedieninge.

Hierdie bonatuurlike geloof manifesteer dan ook wanneer daar vir siekes gebid word. Getuienisse van genesing van siekes kom dan ook algemeen onder die gemeentes voor. So was daar in een van die gemeentes 'n man gewees wat volgens die getuienis van die pastor verseker moes gesterf het maar as gevolg van hierdie gawe van geloof is daar vir hom gebid en die man lewe. Nie alleenlik is die man vir wie gebid is se geloof versterk nie, maar die van die hele gemeente. Daar is ook voorbeelde voorgehou van mense wat byvoorbeeld afgedank is en hulle werk verloor het in die tyd en vir wie die Here dan in 'n woord van kennis en wysheid geopenbaar het presies wat die Here wil hê hy moet doen en by betrokke raak as alternatief vir die werk wat hy verloor het. Deur die gawe van geloof het daardie nuwe besigheid van die persoon 'n totale suksesverhaal geword. In een van die gemeentes is die verhaal vertel van 'n gewas wat in 'n vrou se bors was wat totaal en al verdwyn het.

Al die gemeentes wat ondersoek is het as baie klein gemeentes begin en die gawe van geloof was in almal van hulle werksaam ten opsigte van die stigting en groei van die onderskeie gemeentes.

2.4 Genadegawes van gesondmaking

Van al die gawes van die Heilige Gees is die gawe van genadegawes van gesondmaking sekerlik die een wat die mees algemeen in die verskillende gemeentes beoefen word. Daar is ook getuienis in al hierdie gemeentes van mense wat bonatuurlik deur die Here aangeraak is en wat genees is van een of ander kwaal. Die algemene siening is egter dat daar nie so iets is dat die Here iemand moet genees nie en die feit dat sommige mense nie genees word nie word aanvaar. Die lering soos in sommige Charismatiese kringe dat mense reeds genees is en dit daarom net tot die kennis moet kom dat hulle genees is,

is by nie een van die gemeentes aangetref nie. Die feit dat sommige nie genees word nie word ook nie aan hulle ongeloof toegeskryf nie. Die algemene siening is dat God soewerein is en dat daar sekere dinge is wat die mens net nie verstaan nie maar wat in God se hande gelaat moet word. Daar is wel sekere siektes wat mense kry as gevolg van sondes waarin hulle volhard. Siekte gaan baie keer ook saam met demoniese werke en daar is gevalle van waar mense met toordery of voorvadergeeste of afgodery by betrokke was en waar daar eers verlossing van daardie magte verkry moes word voordat genesing plaasgevind het. Daar is by nie een van die gemeentes 'n spesifieke voorskrif van hoe vir siekes gebid moet word nie. Die oplê van hande, die salf van olie, net saamstem in die gebed, die besoek van ouderlinge aan siekes vind alles plaas sonder dat daar een spesifieke voorskrif is wat nagevolg moet word sodat mense genees kan word nie. In al die gemeentes word mense aangemoedig om te getuig van genesing indien hulle wel deur die Here genees is. Dit gebeur dan ook dat mense wat nie lidmate van die gemeente is nie die gemeente of die pastor of die leiers in die gemeente sal opsoek om vir hulle te bid as gevolg van een of ander siekte situasie. Behalwe by die Lewende Woord gemeente vind by nie een van die ander gemeentes eksplisiete genesingsdienste plaas nie.

2.5 Werkinge van kragte

Hierdie gawe word deur die gemeentes verstaan as wonderwerke wat plaasvind. Die gemeentes is sterk onder die indruk dat nie alle wonderwerke van die Here af is nie. Die swart gemeentes wat baie te doen het met die tradisionele godsdienste van voorvaderaanbidding en vorme van towery asook die Laudium gemeente wat baie te doen het met werkinge van bose geeste in die Hindoeïsme, verstaan dat baie wonderwerke ook van die vyand afkomstig kan wees en daarom moet die gawe van onderskeiding van geeste ook absoluut saam met die gawe van kragte of wonderwerke beoefen word. Die hele bediening van Jesus wat vol wonderwerke was asook die van die apostels soos

ook veral in Handelingte aangetref word dien as voorbeeld vir die gemeentes dat die Here ook in ons dag nog wonderwerke wil doen. Elke persoon wat byvoorbeeld deur middel van bevryding van bose geeste verlos word is 'n wonderwerk. Elke genesing wat plaasvind is 'n wonderwerk. Elke huwelik wat gered word wat andersins in die egskeidingshof sou beland het is 'n wonderwerk. Die bonatuurlike voorsiening van finansies is 'n wonderwerk en so is daar in al hierdie gemeentes voorbeelde van waar die werking van kragte wonderwerke laat plaasvind het. So het 'n bruin man in een van die gemeentes getuig dat hy soveel rugpyn gehad het dat hy net met baie pyn kon rondbeweeg en nadat hy hom laat doop het is vir hom gebid en hy het nog nooit weer rugpyn gehad nie. Dieselfde man kon net met baie moeite lees en daar is gesê dat hy 'n oogoperasie sal moet ondergaan en nadat daar een aand in 'n biduur vir hom gebid is getuig hy nou dat hy dinge op afstande kan lees wat hy nog nooit van tevore kon gedoen het nie en dat daar 'n absolute wonderwerk in sy lewe plaasgevind het. Daar is dan ook voorbeelde gevind van mense wat in homoseksualisme en lesbianisme vasgevang was en dan deur die Here vrygemaak is. In een van die gemeentes is daar selfs 'n voorbeeld waar 'n voormalige homoseksueel met 'n voormalige lesbiër getroud is en vandag 'n gelukkige gesin vorm waaruit selfs 'n kind gebore is.

2.6 Profesie

Die gawe van profesie vorm saam met die spreek van vreemde tale en uitleg van tale die vokale gawes. Die gawe van profesie is dan ook 'n gawe wat in die meeste van hierdie gemeentes funksioneer. Dit word egter uitgewys dat daar 'n verskil is tussen iemand wat profeteer en 'n profeet. Die gawe van profesie is 'n gawe wat enige gelowige kan beoefen. Al die gelowiges is egter nie profete nie. 'n Profeet is iemand wat volgens Efesiërs 4:11 opgerig is deur die Heilige Gees om as 'n profeet te funksioneer. Net soos 'n woord van wysheid en 'n woord van kennis en onderskeiding van geeste kan profesie ook 'n deel uitmaak

van prediking. By al die gemeentes is daar eenstemmigheid dat profetiese woorde moet kan troos, stig en bemoedig en dat dit glad nie daar is om te oordeel nie. Tyd word tydens die eredienste ingeruim waarin mense wat voel dat hulle profetiese woorde het om tot die gemeente te spreek dit kan doen. In meeste van die gemeentes word so 'n profetiese woord eers aan iemand oorgedra wat die gawes van die Heilige Gees vrystel en so 'n persoon beoordeel dan die profesie of dit in lyn is met dit wat die Here daardie oggend vir die gemeente wil sê. Indien so 'n persoon dan so voel dat dit so is dan stel hy die persoon vry om die profetiese woord met die gemeente te deel.

Daar is verskillende tipe profesieë wat so bedien word. Sommige van die profesieë in die gemeente word bedien as persoonlike woorde wat vir 'n spesifieke persoon gegee word. Ander is weer woorde wat vir die gemeente in die algemeen is en dan is daar ook woorde wat wys op toekomstige dinge soos byvoorbeeld dat daar groot krisis in die land aan die kom is, of dat daar baie reën aan die kom is, of dat daar tye van groot voorspoed voorlê om net enkele voorbeelde te noem. Selfs wanneer daar iets negatiefs sal wees soos dat daar moeilike tye in die land aan die kom is of soos dat misdaad gaan toeneem dan is dit altyd binne die konteks van dat die Here sê as daar op Hom vertrou word sal Hy Sy kinders beskerm en daar sal nie 'n haar van hulle hoof afval nie, ens. Dit is baie duidelik dat hierdie profesieë in al die gemeentes positief van aard is alhoewel daar ook vermanings en waarskuwings in opgesluit kan wees. Daar is gevind dat die gemeentes ernstig met profesieë omgaan en dat enigiets nie sommer net so sito sito aanvaar word nie en dat die woord wat sê dat profesie nie verag moet word nie ernstig opgeneem word. So is dit dan nie ongewoon om in van die gedenkblaai van die verskillende gemeentes wat uitgegee is tydens die opening van 'n gebou of by 'n spesiale geleentheid profetiese woorde te vind wat deur een of ander profeet op 'n stadium oor die leier of oor die gemeente uitgespreek is nie.

Oor die algemeen is daar 'n siening dat 'n profetiese woord 'n bevestiging moet wees van dit wat die Heilige Gees reeds in die harte van die mense gesê het. Daar word egter voorsiening gemaak vir situasies waarin mense in so 'n groef beland het dat die profeet se woord hulle juis uit die groef sal uitkry. In sommige van die gemeentes word daar ook profetiese dienste gehou waarin iemand genooi word wat bekend is dat hy of sy 'n profeet is en wat dan die gemeente bedien. Sulke profete word ook somtyds na 'n selgroep of huiskerk van die gemeente toe uitgenooi. Lidmate word ook aangemoedig om waar sulke fasiliteite beskikbaar is 'n bandjie van die geleentheid te bekom en dan hulle profesie uit te tik of neer te skryf en dit te bewaar. Daar word klem op gelê dat so 'n profetiese woord se impak heeltemal verlore kan gaan omdat die persoon die profetiese woord vergeet en die vyand dan kom en die woord steel. Alhoewel alle lidmate kan profeteer is dit baie duidelik dat in elkeen van hierdie gemeentes waar die gawes funksioneer daar tog sekere persone is wat gereeld die gawe beoefen. Die profetiese woorde word dikwels in die eerste persoon uitgespreek. So sal iemand byvoorbeeld sê so spreek die Here en dan voortgaan om in die eerste persoon te praat of *“Thus sayeth the Lord, I would speak to you this morning etc.etc....”* Daar is egter ander gevalle waar so 'n profetiese woord kom deur middel van die derde persoon en iemand sal byvoorbeeld sê dat hy glo dat die Here wil vanmôre vir ons sê dat daar so en so 'n tyd aan die kom is en dat die Here ons wil bemoedig deur dit en dat vir ons te sê. Profetiese woorde kom ook dikwels tot mense deur middel van 'n gesig en iemand sal in die gemeente opstaan en na die beoordelaar toe gaan en dit dan met die gemeente deel dat hy 'n gesig gehad het en dat die Here profeties deur hierdie gesig tot die gemeente wil spreek en dan sy boodskap aan die gemeente oordra. Die uitleg van tale word deur al die gemeentes wat hierdie gawe beoefen geïnterpreteer as gelykstaande aan 'n profesie volgens die Skrif en daarom gebeur presies dit wat in 'n profetiese woord gebeur ook gedurende die uitleg van tale. In al die gemeentes word die voorskrif dat daar nie meer as drie persone in 'n taal mag praat wat uitgelê moet word nie noukeurig gevolg. Hoewel

profesieë nie 'n beperking het soos die uitleg van tale nie gebeur dit baie min dat daar meer as drie profetiese woorde per geleentheid voorkom. Die profetiese woord kan dus direk op 'n spreek in vreemde tale volg, wat ook 'n uitleg van die tale is of dit kan ook deur middel van direkte inspirasie van die Heilige Gees in die eerste persoon kom, of dit kan deur middel van 'n gesig of 'n droom wees.

Dit gebeur egter ook dat die Here tot iemand spreek deur Sy Woord en dat daardie persoon kan kom en sê dat die Here vir hom absoluut hierdie woord op sy hart lê en hy dit dan profeties tot iemand of die gemeente spreek. Daar is voorbeelde in van die gemeentes waar die pastor preek en dan iets as 'n voorbeeld gebruik en dat daar dan presies so 'n situasie in die gemeente is. Prediking is dan ook dikwels wel 'n vorm van profesie. Anders as in ou Pinkstertradisies is gevind dat wanneer mense so 'n profetiese woord deel hulle dit dan op 'n absolute kalm en besadigde manier doen en dat daar niks van die geskreeu of hard praat of geweldige emosie is wat tog somtyds in Pinksterkringe aangetref word nie. Die stemtoon is absoluut normaal en die persoon dra sy boodskap oor in presies dieselfde gemoedstoestand waarin hy normaalweg met mense sou praat. Daar is wel gevalle waar iemand wat 'n profetiese woord bring bewoë sal raak, maar groot emosionele uitings is nie by een van die gemeentes aangetref nie.

2.7 Onderskeiding van geeste

Die gawe van onderskeiding van geeste word in die gemeentes beskou as 'n gawe waardeur demoniese werkinge en ook werkinge van die Heilige Gees of engele onderskei kan word. Die oorgrote meerderheid van kere wat die gawe egter in die gemeentes funksioneer is wanneer demoniese werkinge onderskei word. So byvoorbeeld in die getuienis van Rev. Chin Reddy was dit vir hulle baie maklik om die werkinge van geeste te onderskei wat nog uit die Hindoeïsme afkomstig was.

Een van die swart leraars getuig dat 'n persoon in hulle gemeente ingekom het en oënskynlik baie geestelik gelyk het maar dat iemand in die gemeente deur wie die gawe van die onderskeiding van geeste werk, onderskei het dat dié persoon nie van die Here af was nie. Later het die persoon vir baie probleme in ander gemeentes gesorg en het die gawe van die onderskeiding van geeste die betrokke gemeente van groot probleme bewaar.

Die gawe van die onderskeiding van geeste opereer in die gemeentes soms net as 'n gedagte wat deur die Heilige Gees in iemand se hart gespreek word. By ander geleenthede kan dit egter deur middel van 'n visioen of 'n droom, of 'n profetiese woord opereer. Dit gebeur ook dat iemand 'n bepaalde teksgedeelte uit die Skrif kry wat dan die gees in 'n bepaalde situasie uitwys.

2.8 Spreek in vreemde tale

Die gawe van die spreek in vreemde tale kom in feitlik al die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond wat ondersoek is voor. In een van die gemeentes het dit gebeur dat 'n swartman wat Zoeloesprekend is en nie 'n woord Afrikaans ken nie vir iemand gebid het wat Afrikaanssprekend is en hy het in Afrikaans vir die persoon gebid. Volgens die pastor was die Afrikaans nie briljant nie maar die paar woorde wat hy gesê het, het absoluut die hart van die Afrikaanssprekende persoon vir wie hy gebid het aangeraak. Toe daar na die tyd aan die man wat gebid het gesê is dat hulle onder die indruk was dat hy nie Afrikaans kon praat nie het hy gesê maar hy kan nie Afrikaans praat nie. In dieselfde gemeente het dit gebeur dat 'n persoon wat nie Xhosasprekend is nie in Xhosa vir 'n Xhosavrou gebid het. Sewe van die agt gemeentes wat ondersoek is, se pastors beoefen die gawe van spreek in vreemde tale. Elkeen van hulle het 'n getuigenis van hoe en by watter geleentheid die Here vir hom hierdie gawe gegee het. Nie een van hulle is egter dogmaties daarvoor dat iemand anders hierdie spesifieke gawe moet beoefen of op dieselfde manier

moes verkry het as wat hulle dit verkry het nie. In een van die swart gemeentes het die pastor gesê dat bykans 45% van sy gemeentelede hierdie gawe van spreek in vreemde tale beoefen.

2.9 Uitleg van tale

Die uitleg van tale volg op die spreek in 'n vreemde taal en in al die gemeentes word geleer dat nie almal wat in tale kan praat noodwendig die gawe het om in 'n gemeente op te staan en in 'n vreemde taal te praat nie. Dit is 'n spesiale gawe wat net aan sekere mense gegee word en dan word by al hierdie gemeentes waar die spreek in vreemde tale beoefen word baie noukeurig gelet op die skriftuurlike voorskrif dat dit twee of hoogstens drie keer per erediens mag gebeur. (1 Korinthiërs 14 vers 27). In al hierdie gemeentes waar hierdie gawe beoefen word gebeur dit dan ook op 'n uiters kalm wyse.

2.10 Interpretasie en beoordeling

Alhoewel al hierdie vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria die gawes van die Heilige Gees beoefen, het hulle hierdie gawes nie geleer by die Pinksterkerke nie. Dit is baie duidelik dat hierdie kerke geheel en al deel van die Charismatiese beweging is. Die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond wat vanuit 'n Hatfield milieu afkomstig is het die lering van die gawes van die Heilige Gees van Hatfield ontvang. Die Baptiste kerke wat nooit direk met Hatfield gekoppel was nie, het egter ook lateraan deel van die Charismatiese of vernuwingsbeweging geword en daar was baie weinig kontak met Pinksterkerke gewees. Daar is 'n enkele van die pastors vir wie 'n Pinkster pastoor wel gebid het maar dit is duidelik dat sy leer en onderrig daarna Baptisties en nie Pinkster was nie.

So byvoorbeeld is die spreek in tale, alhoewel dit in feitlik al hierdie

vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond voorkom, nie dié teken van die doop of vervulling met die Heilige Gees is nie. Anders as in baie Pinksterkerke waar die doping met die Heilige Gees as 'n vereiste gestel word vir iemand wat in 'n raad mag dien word daar geen so 'n waarde aan die spreek in vreemde tale in vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond geheg nie. Nêrens is dit aangetref, dat iemand wat nie in tale praat as 'n tweede klas Christen beskou is nie. Selfs in die beoefening van die gawes van die Heilige Gees is die Baptiste uitgangspunt van "servant leadership" baie duidelik te sien. 'n Gesindheid word ook oor die algemeen in al die gemeentes aangetref dat gelowiges gawes ontvang om ander daarmee te dien. Ook in die liturgie en in die lofprijsing en aanbidding waartydens die gawes dan ook dikwels funksioneel is kon geen Pinkster beïnvloeding opgemerk word nie. Pinkstergebruike soos dat almal gelyktydig hard in tale praat tydens 'n diens word ten sterkste deur al die gemeentes afgewys. Ook die bediening van die profeet is nêrens so beoefen in een van die gemeentes as sou dit manipulerend van aard wees nie. Die leierskap van die gemeente bestaan uit die leraar en die kerkraad en die leraar en die ouderlinge was orals met die leierskap van die gemeente toevertrou en moes nog steeds die finale besluite neem en moes nog steeds oordeel en die gawe van die profetiese beoordeel. Ook die genadegawes van gesondmaking word so deur al die leiers saam beoefen dat nie een van die kerke een uitstaande persoon het deur wie hierdie gawe werk nie. Daar is in nie een van die gemeentes iemand wat bo die ander uitstaan nie as sou die Here hom magtiglik gebruik vir gesondmaking nie alhoewel daar in feitlik al hierdie gemeentes mense is wat getuig dat hulle in antwoord op die gebed van gelowiges genees is.

HOOFSTUK 12

ANDER VERNUWINGSKENMERKE

1. Voetewas

In nie een van die gemeentes wat ondersoek is vind voetewas in 'n diens plaas nie. Daar is egter wel voorbeelde waar dit in selgroepe of tydens 'n biduur plaasgevind het. Al hierdie situasies waar die was van voete plaasgevind het was egter slegs sporadies en nie in een van die gemeentes word dit voorgeskryf as iets wat behoort plaas te vind of as 'n opdrag wat gereeld beoefen moet word nie. Alhoewel daar nêrens besware daarteen is as mense dit letterlik sou doen nie word die voetewas ook in 'n breër verband deur van die gemeentes geïnterpreteer as sou dit beteken dat mense mekaar moet dien in nederigheid.

2. Vas

Al die gemeentes leer vas vir die lidmate van die gemeente en bemoedig hulle om op 'n gereelde basis te vas en bid. Die verskillende pastors getuig dan ook almal dat hulle gereeld vas; een pastor het getuig dat hy al vier en dertig dae aaneen gevas het, terwyl 'n ander een byvoorbeeld getuig dat hy gereeld een maal 'n maand drie tot vier dae vas. Die vas word dan ook geïnterpreteer nie as dat dit die Here se hand kan draai nie maar dat dit juis tot die voordeel van die gelowige self is en 'n daad van verootmoediging is.

3. Barmhartigheidsdiens

Al die gemeentes is betrokke by een of ander vorm van barmhartigheidsdiens. In al die gemeente is daar mense wat juis die funksie vervul dat hulle help om

armes te versorg deur middel van kos aan hulle te voorsien of mense help wat in die nood verkeer. Van die meer welaf gemeentes het dan ook 'n welsynsdepartement wat mense in diens het wat voltyds aan hierdie saak aandag gee. In die kleiner gemeentes word dit deur die pastor self behartig waar hy dan self betrokke is by die voorsiening van kos en klere en ander noodsaaklikhede aan behoeftige mense. Die gemeentes skakel ook met ander gemeentes en organisasies en dit is baie duidelik dat vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria almal die saak van barmhartigheidsdiens baie sterk op die hart dra.

4. Gee van tiendes

Die gee van tiendes word deur al die kerke aan hulle lidmate geleer as 'n Bybelse vereiste. In van die gemeentes word geleer dat die tiende gegee moet word op jou bruto inkomste maar dat die belasting en pensioengeld eers afgetrek moet word. Pensioengeld word gesien as saad wat gesaai word en dat dit eendag 'n opbrengs gaan gee en dan wanneer die pensioen uitbetaal sal daarop 'n tiende gegee word. Die geld wat aan die regering betaal moet word is belasting en behoort aan die keiser en is nie die Christen s'n nie. Hierdie leer verskil dan ook baie van wat in Pinksterkerke oor die algemeen geleer word waar 'n tiende op 'n bruto inkomste as vereiste gestel word. Van die gemeentes sê dan ook dat hierdie voorskrif nie net vir Christene is nie maar vir almal. Liefdesgawe behoort egter net deur Christene gebring te word en dit is bo en behalwe die tiende. Die gemeentes het dan ook verskillende wyses waarop hierdie tiendes ingesamel word. So is daar by een van die swart gemeentes die voorskrif dat daar op 'n koevert geskryf word waarvoor die geld is, of dit vir die tiendes is of vir die liefdesoffergawe of vir die gebou en so word die geld dan ingesamel en deur die finansiële komitee gadministreer. Ook in die ander gemeentes word dit op hierdie wyse gedoen maar daar is ook ander gemeentes wat bloot die geld insamel en nie van 'n amptelike koevertjie gebruik maak nie.

In net een van die gemeentes is daar 'n sisteem waar die tiende amptelik aangeteken word en waar daar rekord gehou word van wie wat betaal. In "Manna Ministries" byvoorbeeld word iemand opgevolg wat vir drie maande nie sy tiende betaal het nie om te sien wat verkeerd is. Dit word onder andere ook gedoen om uit te vind of die persoon nie dalk finansiële probleme het nie want dan kan die kerk hom help. Ook nuwe lidmate word aangemoedig om hulle tiendes te betaal, maar niemand is egter ooit uit die gemeente uitgesit omdat hy nie sy tiende betaal het nie.

In al die gemeentes word die maak van onnodige skuld sterk afgewys en word lidmate aangemoedig om binne hulle vermoë en eerder op 'n kontantbasis te lewe. Dit is die algemene siening in al die gemeentes dat die Here wil hê dat dit goed moet gaan met Sy kinders en dat Hy 'n God van oorfloed is. Een van die swart pastors het dan ook gesê dat hy glo dat 'n Christen moet ryk wees maar dat hy nie in die slaggat moet val vir die liefde van geld nie. Hy moet sy rykdom gebruik vir die Here se heerlikheid en nie vir sy eie nie. Wanneer dit die geval is, is daar geen probleem dat hy ryk is nie. Alhoewel nie een van die gemeentes in die direkte sfeer van die "health, wealth and prosperity" beweging is nie, is daar 'n baie positiewe siening oor die feit dat die Here die Christen nie net finansiël, maar in alle fasette van sy lewe, in sy geestelike lewe, in sy gesinslewe, in sy beroepslewe, fisies, sosiaal, en in sy totaliteit graag wil seën en voorspoedig wil maak nie.

5. Interpretasie en beoordeling

Dit is baie duidelik dat daar in hierdie vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond 'n baie gebalanseerde beoefening van vernuwingskenmerke is of van praktyke is wat vanuit vernuwingsgemeentes kom waarvan sommige tog hulle wortels in die Pinksterbeweging het. So byvoorbeeld is oor die voetewas gevind dat dit nêrens voorskriftelik is nie en dat dit slegs sporadies by enkele

geleenthede plaasvind. Selfs wat die vas aanbetref is dit nie voorskriftelik nie en is dit absoluut op 'n vrywillige basis gedoen, en dan ook met die uitdruklike voorbehoud dat dit nie is om die Here te beïnvloed na een of ander kant toe nie maar dat dit vir die mens is om in lyn te kom met dit wat die Here wil hê hy moet doen. Die kerke is almal absoluut betrokke by barmhartigheidsdiens en die swart gemeentes nog meer as sommige van die blanke gemeentes. Barmhartigheidsdiens staan by al die gemeentes wat ondersoek is baie sterk voorop. Daar is 'n groot verskil ook wat die doop van gelowiges betref en hier kan gesien word dat dit baie meer op die Baptiste basis geskied as op die Pinkster basis. Die doop word nêrens voorgehou as 'n voorwaarde tot saligheid nie en daar word absoluut ruimte gemaak vir mense wat nog 'n ander siening oor die doop van gelowiges daarop nahou. Ook wat die gee van tiendes aanbetref word dit glad nie op 'n wettiese manier toegepas nie en is dit 'n saak tussen die individu en die Here self. Slegs by 'n enkele gemeente is daar rekord gehou van wat mense gee of nie gee nie.

HOOFSUK 13

TABOES

1. Definisie van taboe

Grunlan en Mayers (1988:227) definieer taboe as:

“A Polynesian word for supernatural injunctions against certain behavior. The breaking of a taboo may be an offence only against the super-natural or it may be against both supernatural and society. Taboos are usually enforced by the supernatural but may be enforced by society. Taboos serve at least three functions. First they keep the faithful in line.... Second they establish lines of separation to delineate the group and increase group solidarity.... Third taboos are used to help maintain social control.”

Seymour-Smith (1986:276) beskryf 'n taboe as 'n vermyding van sekere persone plekke of voorwerpe. Dit is dan so dat baie kerke in hulle vorme van heiligmaking sekere taboes het en Grunlan en Mayers beskryf dan ook die houding van sekere ekstreme fundamentalistiese groepe om alle ander kerke as afvallig te beskou as 'n vorm van taboe. (Grunlan en Mayers 1988:227).

1.1 Tabak

Die rook van tabak in alle vorme word eenparig deur al die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond afgekeur. In van die swart gemeentes wat ondersoek is, is daar van die gemeentes in wie daar nie 'n enkele persoon is wat rook nie. Die afkeur van tabak is beskryf as gevolg van die feit dat onkruid gekom het en dat tabak deel was van die dorings en distels. Die redenasie dat tabak van God af kom omdat God die tabakplant gemaak het word afgewys op grond van die feit dat 80% van al die hartvaatsiektes van tabak afkomstig is en dat die sondeval se resultaat was dat dorings en distels gekom het en dat tabak daarmee saam gekom het. By nie een van die gemeentes is egter ontken dat iemand wat rook wel gered kan wees nie en alhoewel dit sterk afgekeur word,

word dit op geen wyse met saligheid verbind nie en word daar ook nie 'n verbod op geplaas dat iemand gedoop kan word as hy nog rook nie.

1.2 Gebruik van alkohol

Oor die gebruik van alkohol is daar 'n baie groot verskil tussen die swart gemeentes en die blanke gemeentes. Onder die blanke gemeentes was daar uitsprake soos :

"I don't mind guys having a wine or a beer, I have a problem with over indulgence. As an Anglican we used wine for communion. Hardehout, if it is moderate it's okay. I have a dad who has a whiskey every night and that is all he has. I have read enough articles about the heart that they say alcohol can help." (Persoonlike onderhoud Pastoor Alan Watt, "Manna Ministries").

Ook pastor Neville Norden van Lewende Woord bedieninge dui aan dat Romeine 14 'n vryheid aan die gelowiges daarstel om self te kan kies of hy wyn wil drink of nie. Hy wys dan daarop dat Paulus opsigself sê dat dit nie 'n sonde is nie. Hy sê egter dat die Here het met hom gedeel dat as sy vryheid iemand laat struikel moet hy opoffer. Ook in die Deo Gloria Baptiste Kerk is daar van die leiers wat alkohol gebruik hoewel die pastor self 'n geheelonthouer is. In die swart gemeentes sê pastor George Mataboge byvoorbeeld

"We don't have members that drink. We believe that it is sin. We believe it is wrong because it leads to temptation. We are very much against it." (Persoonlike onderhoud Rev. George Mataboge)

1.3 Voorhuwelikse seks

In al die gemeentes wat ondersoek is word voorhuwelikse seks afgekeur. Onder die swart gemeentes is dit selfs uitgewys dat dit onder hulle kultuur nie toegelaat word nie. Van die pastors het uitgewys dat volgens hulle tradisionele stamgebruike is dit verkeerd ten spyte van die siening wat daar somtyds by

blankes is, dat alle swartmense glo dat die vrou eers swanger moet raak voordat hulle trou. In die swart gemeentes word mense dan ook onder tug geplaas indien so iets sou uitkom. Ook in die blanke gemeentes word mense onder tug geplaas indien dit twee gemeentedele sou wees wat dit volhardend sou beoefen en hulle nie daarvan bekeer nie. Hierdie tug kan egter net 'n pastorale gesprek wees of 'n vermaning of selfs verdere tugstappe soos die weerhouding van nagmaal alhoewel dit baie selde voorkom. Indien 'n paartjie saam gebly het voordat hulle by die gemeente uitgekom het word hulle bygestaan en gehelp wanneer hulle die begeerte het om te trou. In een van die gemeentes is uitgewys dat daar al sowat sewe of agt sulke gevalle was waar paartjies wat saam gebly het na die kerk toe gekom het en sonder dat daar hoegenaamd druk op hulle uitgeoefen is, is al agt die paartjies later in die huwelik bevestig en dat dit oor die algemeen baie goed met hulle gaan. In van die gemeentes egter word hulle geadviseer om op te breek en eers apart te gaan woon en dan hulle sake uit te sorteer voordat hulle getroud kan raak. In al die gemeentes word seks buite die huwelik as 'n baie ernstige oortreding beskou wat tugwaardig is. Nogtans is gevind dat daar met baie deernis en groot genade met persone gehandel word wat wel hieraan skuldig was en die gemeentes se uitgangspunt deurgaans is dat sulke persone gehelp en ondersteun moet word en nie verwerp moet word nie.

1.4 Dans

In swart gemeentes is dans iets wat baie algemeen voorkom, maar dit is nie 'n dans waar mense aan mekaar vat terwyl hulle dans nie. Dans tydens die eredienste as 'n uiting van vreugde en as deel van lofprysing vind algemeen plaas in die swart gemeentes, maar dans in 'n danssaal of 'n disko of by partytjies soos wat dit by die Westerse kultuur voorkom word deur die swart gemeentes afgekeur. Onder die blanke gemeentes is daar 'n houding dat daar geen probleem met dans is nie, maar omdat dit ander mense kan laat struikel leer die kerk dat mense eerder daardie vryheid moet opoffer. Aan die ander kant

is daar gevind dat van die blanke gemeentes geen probleem het met dans nie, in watter vorm dit ook al mag voorkom. Daar is selfs van die gemeentes waarin mense toegelaat word om te dans en waar selgroepe selfs 'n byeenkoms sal reël op 'n oujaarsaand waar daar gedans word, maar dan mag elke man net met sy eie vrou dans. In "Manna Ministries" kom dit egter voor dat mans toegelaat word om met ander mans se vrouens te dans en die pastor bely self dat hy dit al gedoen het. Indien hy egter sou sien dat 'n man te naby of intiem met 'n ander man se vrou sou dans sou hy egter optree. Volgens Rev. Watt:

"Good old ballroom dancing is good and in principle I don't have a problem with it"

1.5 Dobbelary

Dobbelary word deur al die gemeentes afgekeur en dit word gesien as om die tafel te dek voor die geluksgodin. Daar is egter van die swart gemeentes wat die lthuba kaart nie sien as dobbelary nie maar as 'n vorm van gemeenskapsontwikkeling. 'n Christen in Ga-Rankuwa het selfs per geleentheid 'n miljoen rand gewer en het van die geld aan kerke in die omgewing geskenk.

Die bywoning van casino's en soortgelyke dobbelplekke word egter deur al die gemeentes ten sterkste afgekeur.

1.6 Grimering

Alhoewel die gemeentes deurgaans nie teen grimering gekant is nie is daar tog van die swart gemeentes waar daar individuele lidmate is wat sterk daarteen gekant is. Daar word egter nie teen gepreek nie en die standpunt in al die gemeentes is dat vrouens vry is om hulleself te grimeer en mooi te maak na hulle eie goeddunke.

1.7 Kleredrag

Daar is deurgaans by al die gemeentes gevind dat hoewel daar 'n vryheid is wat kleredrag aanbetref daar tog 'n vermaning is dat vrouens nie so moet aantrek dat dit mans in die versoeking stel nie. Een van die pastors het aan my uitgewys dat hy 'n traktaatjie van 1924 het waarin 'n prediker te velde trek oor vrouens wat hulle groottone by hulle skoene laat uitsteek en daardeur mans verlei. Deurskynende en andersins uitlokkende kleredrag word ten sterkste ontmoedig. Daar is nie by een van die gemeentes voorskrifte ten opsigte van kleredrag aangetref nie. Nêrens word die dra van 'n pak klere byvoorbeeld of die dra van 'n das of enige voorgeskrewe kleredrag vir die predikant, die leiers of vir gewone gemeentelede voorgeskryf nie.

1.8 Sondag- en Sabbatsontheiliging

Daar is deurgaans gevind dat die Sondag gevier word as 'n dag wat vir die Here opsy gesit word, maar nie met dieselfde wettiese ingesteldheid waarmee die ou Sabbatdag van die Ou Testament gehou is nie. So byvoorbeeld word in nie een van die kerke geleer dat dit 'n sonde is om byvoorbeeld iets te gaan koop op 'n Sondag of vir 'n gesin om saam een of ander ontspanning te beoefen nie. Die Sondag moet egter gebruik word vir die Here en as 'n rusdag en daarom word in al die gemeentes dit afgekeur as mense hulle weeklikse beplanning so doen dat inkopies op 'n Sondag gedoen word, behalwe as dit nie anders kan nie. In Lewende Woord is 'n groepie in die gemeente wat selfs enkele leiers insluit wat weer die 7de dag as Sabbat wil hou.

1.9 Egskeiding en hertrou

Hoewel nie een van die gemeentes egskeiding beskou as 'n onvergeeflike sonde nie, staan die gemeentes baie negatief teenoor egskeiding en word dit

voorgehou as iets wat nie onder Christene behoort voor te kom nie. Die swart kerke blyk egter baie meer onversetlik in hulle houding teenoor egskeiding te wees en dit word nie net vanuit 'n teologiese oogpunt nie maar ook uit 'n kulturele oogpunt net as onaanvaarbaar beskou dat 'n man en 'n vrou moet skei. Die vernuwingsgemeentes vanuit 'n Baptiste agtergrond wat uit die destydse "Hatfield Baptist Church" ontstaan het, het dan ook by Hatfield hierdie leer ontvang dat geskeide mense onder geen omstandighede weer mag trou nie. Nogtans is by nie een van hierdie gemeentes hierdie leer aangetref nie en ten spyte van dit wat Hatfield geleer het toe hierdie gemeentes nog met hulle in verhouding was trou almal van hulle geskeide mense. Die Baptiste Unie het nie 'n voorgeskrewe reël oor hertrou nie alhoewel die Unie hom baie sterk uitspreek daaroor dat mense wat tot die bediening toegelaat wil word en geskei is hulleself daarvan moet vergewis dat hulle egskeiding in 'n baie ernstige lig beskou sal word wanneer daar besluit word oor hulle toelating tot die bediening. In baie van hierdie gemeentes word daar dan ook paartjies gevind waarvan een of albei vroeër geskei is en wat nou hertrou het en wat nou baie gelukkig getroud is. In nie een van die gemeentes wat ondersoek is, is die pastor of een van die ouderlinge of hoofleiers egter 'n geskeide persoon nie.

1.10 Interpretasie en beoordeling

Die Baptiste kerk voel oor die algemeen baie sterk oor heiligmaking. Heiligmaking word dan ook geleer as iets wat begin of 'n aanvang neem by die wedergeboorte wat deurlopend ontwikkel en groei en voortduur tot met die persoon se dood. Waar die Pinksterbeweging dan ook uit die Heiligheidsbeweging voortgekome het, is dit baie duidelik dat dit nie die geval met die Baptiste kerk was nie. Net soos met die gawes van die Heilige Gees waar dit duidelik is dat die leer oor die gawes via 'n ander kanaal na die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria gekome het, net so is dit ook die geval met heiligmaking. Burger (1987:307) beskryf dan ook hoe

die Pinkstermense of die AGS in besonder aan die beginjare baie afwysend was teenoor enige betrokkenheid by die sekulêre lewe. Dit was dikwels as onwenslik beskou om selfs aan enige sport of ontspanning of kultuuraangeleenthede deel te neem en om lid te wees van enige sosiale of opvoedkundige komitee of raad of om enigsins met die partypolitiek iets te doen te hê of om geleerdheid te bekom en selfs om militêre diens te verrig. Hamon (1982:235) skryf dan ook oor "Pentecostal legalisms" dat:

"Both the larger and smaller Pentecostal groups originally taught that almost everything not directly glorifying God is sin and could cause backsliding. Included in the catalog of social sins were: tobacco in all it's forms, secrets societies, life insurance, doctors, medicine, liquor, dance halls, theaters, movies, Coca-Cola, public swimming, all competitive sports, beauty parlours, jewelry, church bazaars, and facial make-up"

Hy sê ook dat:

"Many groups were made more conscious of the thing that they should not do rather than what they should do."

Hierdie wettisisme word glad nie by die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond aangetref nie. Dit is baie duidelik dat wat heiligmaking aanbetref die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond se wortels uit die "Particular Baptist Church" in Engeland afkomstig is en nie uit die Heiligheidsbeweging nie. Die "Entire sanctification" wat in die Heiligheidsbeweging gepredik is het feitlik geen aanhang in die Baptiste kerk nie. Dit word ook in die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria glad nie aangetref nie. Heiligmaking word baie meer op die terrein van hartsgesindheid aangetref. Dinge soos vergifnis en die nie-veroordeling van ander geniet 'n hoër prioriteit as die verbod op rook van tabak of gebruik van alkohol. Alle vorme van okkultiese bedrywighede soos sterrevoorspel, besoek aan fortunevertellers of enige vorm van toewery word ten sterkste deur hierdie vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond afgewys. Geestelike hartsondes is dus prioriteit eerder as uiterlike dinge wat maklik raakgesien kan word. In al hierdie situasies staan genade egter voorop en word oortreders in groot liefde en baie genade reggehelp.

HOOFSTUK 14

SOTERIOLOGIESE EN ESKATOLOGIESE LERINGE

1. Die genadeverbond

Die genadeverbond soos wat dit aangetref word in die “1689 Baptist Confession of Faith” word op een of ander wyse in hierdie kerke geleer. Een van die pastors het sy siening van die verbond dan ook so opgesom:

“I believe in the covenant but not when it goes around baptism. The covenant plays a big part in the theology. We teach it.”

Alhoewel die bloedverbond geleer word en dit iets is wat deur al die kerke as iets baie heiligs beskou word is die verbond soos wat dit in hiper gereformeerde sirkels aangetref word, en ook die kinderdoop insluit, nie by een van die kerke aangetref nie. By net een gemeente kon die ewige verbond as synde ‘n ooreenkoms tussen die Vader, die Seun en die Heilige Gees voor die grondlegging van die aarde gesluit, aangetref word. Op ‘n vraag aan een van die swart pastors of hy glo aan die genadeverbond was sy antwoord:

“Yes I believe that God made a covenant”

2. Uitverkiesing

Ook die uitverkiesing word in een of ander vorm deur al die gemeentes geleer. In al die kerke is die lering aangetref dat God op een of ander wyse tog gelowiges uitverkies. Hierdie uitverkiesing word dan ook so ten opsigte van saligheid geleer dat God tog die gelowiges uitverkies het voor die grondlegging van die wêreld in Jesus. Die predestinasieleer wat egter bepaal dat God ‘n sekere aantal mense uitverkies het en dat daar niks is wat hulle daaromtrent kan doen of nie kan doen nie, word egter in sy totaliteit verwerp. Die hiper-Calvinistiese leer wat dit leer dat God by sommige mense verby gegaan het

word nie deur een van hierdie gemeentes onderskryf nie (Dordtse leerreëls, eerste leerstuk, artikel 15).

3. Die volharding van die heiliges

Die volharding van die heiliges of die “perseverance of the saints” is ‘n leerstelling waaroor die Baptiste oor die algemeen baie sterk voel. Die “Southern Baptist Convention” van Amerika, die enkel grootste Protestantse denominasie in die V.S.A. onderskryf die leer heelhartig asook die oorgrote meerderheid van die Baptiste kerke in Brittanje. Ook in Suid Afrika word die leer oor die algemeen onderskryf en selfs gemeentes wat glad nie Calvinisties is nie onderskryf baie keer tog die volharding van die heiliges. Dit is in kontras met die Pinksterbeweging wat uit die Heiligheidsbeweging ontstaan het en dus Arminiaanse wortels het. Die leerstelling van die volharding van die heiliges is dan ook baie populêr gemaak in Baptiste kringe deur Charles Haddon Spurgeon, ‘n bekende Baptiste prediker aan die einde van die vorige eeu wat die prins van predikers genoem word. Spurgeon het dan ook geleer dat die rede hoekom baie gelowiges nie volhard in die geloof nie is juis as gevolg van ‘n verkeerde lering aangaande die volharding van die heiliges (De Wit 1996:130).

Die ondersoek na vernuwingskerke vanuit ‘n Baptiste agtergrond het dan ook getoon dat van die agt kerke wat ondersoek is vier hierdie leer onderskryf en die ander vier dit nie onderskryf nie. Hierdie verskil het dan ook glad nie langs taal of rasse lyne afgeloop nie want van die vier swart gemeentes wat ondersoek is onderskryf twee dit terwyl twee dit verwerp. Van die drie blanke gemeentes wat ondersoek is, onderskryf een dit terwyl twee dit verwerp en die Indiër gemeente onderskryf dit. Van die reaksies wat daarteen was het byvoorbeeld gesê:

“As ek fisies my rug op die Here draai dan is ek verlore.”

Van die gemeentes wat egter die leer verwerp, het dit op ‘n baie versigtige wyse gedoen en tog die moontlikheid oopgelaat dat daar wel ‘n volharding van die

heiliges kan wees. Een van die pastors van 'n gemeente wat teen die leer gekant is het byvoorbeeld gesê:

"I am not convinced either way" en ook "I haven't preached a sermon where I said you can lose your salvation."

Van die ander gemeentes wat teen die leer gekant is se segsmanne het byvoorbeeld reguit gesê:

"If we are not obedient as the Lord Jesus Christ warned us we must lose our salvation."

In een van die gemeentes is hierdie leer egter so belangrik dat hulle dit in hulle konstitusie ingeskryf het.

Ten spyte van die feit dat vier van die agt gemeentes die leer van die volharding van die heiliges in een of ander mate verwerp is dit tog so is dat die sekerheid van saligheid deur al die verskillende gemeentes gepredik word. Sterk klem val op die sekerheid van saligheid en die prediking in die gemeentes is ook gedurig daarop gemik om die sekerheid van saligheid asook die sekerheid van die liefde wat God vir die gelowige het oor te dra.

4. Israel

In al die gemeentes wat ondersoek is, is Israel en die rol veral wat Israel as 'n staat en 'n volk gaan speel in die eindtyd, se belangrikheid op een of ander wyse onderskryf. So is daar standpunte gevind dat God Israel gekies het en dat dit vanuit 'n historiese oogpunt baie duidelik is dat dit wat in Israel gebeur profesieë is wat in vervulling gaan, en dat daar geen ander nasie in die wêreld is wat hierdie selfde rol van Israel kan vervul nie. Daar is ook geen ander nasie of volk in die wêreld wat sal kan staande bly soos Israel nie. Hulle is God se uitverkore volk. Daar word dan ook uitgewys dat ten spyte van hulle geloof dat Jesus nie die Messias is nie en hulle verwerping van Jesus as die Messias, het God hulle nog steeds lief. Daardie liefde vloei dan ook oor na ander nasies toe. Christene

behoort dan die ander Christene in Israel te ondersteun en ook vir Israel in die algemeen te ondersteun. Daar is egter ook in sommige van die gemeentes gevind dat daar gewaarsku word teen 'n oordrywing. So byvoorbeeld het een van die segsmanne gesê dat hy nie 'n Sionis is nie en dat hy 'n probleem het met die hele leerstelling van Sionisme en dat 'n tempel gebou gaan word en die offerande sisteem weer herstel gaan word soos wat sommige leerstellings aangaande die eindtyd leer. Hierdie voorstelling is een wat veral gevind word in die sogenaamde pretrib premillenniumleer van die eskatologie. Dit is baie duidelik dat die kerke onderling baie verskil oor die eindtyd en anders as wat in Pinksterkringe gevind sal word handhaaf hierdie vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond nie almal 'n pretrib premillennium siening in hulle eskatologie nie. Daar is lede van hierdie gemeentes wat die gedagte heeltemal verwerp dat die tempel weer op die plek van Salomo se tempel gebou sal word en offerande daar geoffer sal word. Hulle sê dat God heeltemal teen hierdie Joodse offerande sisteem gekant is omdat Jesus nou die volmaakte offerande is.

Die gedagte dat Jode bloot net omdat hulle Jode is God se kinders is word heeltemal verwerp en hulle moet nog steeds wedergebore word soos enige iemand anders. Een van die leraars het dan ook daarop gewys dat hy al nege keer in Israel was en as gevolg daarvan en ook van die historiese feite wat hy met hierdie besoeke aan Israel teweete gekom het is dit vir hom baie duidelik dat God beslis 'n plan het met Israel. Die vervangingsteologie wat leer dat die kerk in die plek van Israel gekom het, word eenparig deur al die gemeentes verwerp. Een segsman het byvoorbeeld uitgewys dat daar sommige mense is wat sê een geredde Jood is soos tien heidene wat gered word en dit word deur die betrokke gemeente totaal en al verwerp omdat dit God die aannemer van 'n persoon sal maak. Daar is dan ook een van die gemeentes wat sendelinge in Israel het en in baie van die gemeentes is daar of die gemeente self of individue wat sekere sendelinge in Israel ondersteun. Die feit dat 'n vloek teen Israel tot gevolg sal hê dat die persoon self vervloek word ooreenkomstig Genesis 12:3 en aan die

ander kant dat as iemand Israel seën hy self 'n seën sal ontvang word deur al die gemeentes onderskryf. Daar is egter uitgewys dat hierdie seën oor Israel moet nie wees ten koste van ander nasies nie en die bid vir die vrede van Jerusalem word ook in die meeste van die gemeentes aangetref. In al die gemeentes word ook in 'n mindere of 'n meerdere mate lering oor Israel gegee. In een van die gemeentes is daar uitgewys dat daar 'n Mike Pryer is wat 'n kasset uitgee getiteld "*The deception of the Israel group's movement*" en hy sê dat as die Israelgroep beweging maak dat jy dink jy beter as ander is, is jy al klaar mislei. Daar is in van die gemeentes uitgewys dat daar 'n probleem in Pretoria is dat daar mense is wat sê dat die Joodse Sabbat weer ingestel moet word. Hierdie siening word deur al die gemeentes verwerp.

5. Die wegraping

Oor die wegraping is daar 'n baie duidelike verskil tussen die gemeentes wat nog lede is van die Baptiste Unie aan die een kant en die Lewende Woord gemeente aan die ander kant. In die Lewende Woord gemeente word die wegraping baie uitdruklik geleer. Die feit dat die Here sê hy kom soos 'n dief in die nag word aangedui as 'n bewys van die wegraping. Die dief kom om die kosbaarhede voor die oordeel te kom neem en by die dagbreek word die dief gevind. Die dief kom in die nag en die dagbreek is die oordeel. Hierdie wegraping sal dan voor die groot verdrukking plaasvind. Die groot verdrukking is egter volgens die Lewende Woord gemeente moeilik om te definieer. Die tradisionele leer word dan ook in die gemeente verkondig dat die Here kom voor die groot verdrukking om sy kinders te verlos en dat die mense wat gedurende die groot verdrukking tot bekering kom gaan dit doen ten koste van hulle eie lewens. Aan die ander kant is daar gemeentes wat baie gematig en met 'n oop gemoed oor die wegraping leer, maar daar is ook gemeentes wat heeltmaal teen die idee van 'n wegraping voor die groot verdrukking gekant is. Een pastor het dan ook gesê dat hy in die verlede baie hierdie leerstelling geleer het en dit onderskryf het totdat

hy op 'n stadium uitgevind het dat die hele leerstelling gebaseer was op 'n profetiese woord wat een of ander tyd in die vorige eeu aan 'n groep Christene gegee was. Hy sê dit het hom aan die dink gesit oor die hele aangeleentheid en toe het hy literatuur begin ondersoek en hy het uitgevind dat hierdie leerstelling nie so deur die Woord geleer word nie. Maar hy wys egter uit dat hy leer dat gelowiges die Here in die lug gaan ontmoet en hy lê baie klem op die ewigheid en hy maak seker dat mense verstaan dat dit 'n lering van mindere belang is oor presies wanneer die wegraping gaan plaasvind. Hy wys ook uit dat baie van die interpretasies oor die wederkoms subjektief is en nie werklik Bybels gebaseerd is nie, en meer gebaseer is op leerstellings wat deur verskillende mense geleer is. Om mense te help in hulle uur van nood soos byvoorbeeld 'n besigheidsman wat probleme in sy besigheid het, of mense wat besig is met 'n egskeiding of met een of ander verhoudingsprobleem help dit nie om te weet presies wanneer die wegraping plaasvind nie. So het een van die swart pastors dan ook reguit gesê:

“Christians will go through the tribulation.”

6. Interpretasie en beoordeling

Alhoewel die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria nie as gereformeerde of Calvinisties beskryf kan word nie is dit tog baie duidelik dat die invloed van die “Particular Baptists” in Engeland en dan veral van iemand soos Charles Haddon Spurgeon tog baie duidelik veral in hulle soteriologiese sieninge gesien kan word. 'n Mens sien dit veral in die lering van die volharding van die heiliges waar 50% van die gemeentes wat ondersoek is dit onderskryf en verkondig, in een geval selfs so sterk dat dit in die gemeente se konstitusie opgeneem is. Ook in hulle sieninge oor die genadeverbond en die uitverkiesingsleer is dit baie duidelik dat daar iewers gereformeerde kontak was. In hierdie sake is die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond dus baie nader aan die Calvinistiese leer van die “Particular Baptists” as wat hulle aan die Arminianisme van die Pinksterkerke is. Die verskillende eskatologiese

sieninge wat daar is soos byvoorbeeld die tyd van wegraping, dui baie duidelik op die uitleef van die outonomie van die lokale gemeente en die reg tot persoonlike interpretasie.

HOOFSTUK 15

VERLOSSING VAN DEMONIESE MAGTE

1. Demoniese werking vandag

Al die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond wat ondersoek is bely dat hulle glo aan die verlossing van demoniese magte. Al die gemeentes onderskei dat daar demoniese magte aan die werk is en dat mense verlos moet word. Een van die swart pastors het dit dan ook uitgewys dat sy vrou verlos moes word. Die swart pastor het vertel hoedat mense gekom het om vir sy vrou te bid want daar was 'n demoon wat op een of ander manier beheer oor haar lewe uitgeoefen het en dat hulle dit duidelik kon sien. Dit was 'n siekte en die dokters kon nie uitvind wat verkeerd is nie en tot vandag toe is hulle nie seker wat verkeerd was nie. Die probleem was dat sy saam met artritis iets in haar longe gehad het wat veroorsaak het dat sy duiselig geword het maar die mediese wetenskap kon nie 'n antwoord hiervoor vind nie. Selfs die x-straal plate het gewys dat daar niks verkeerd is nie. Die toestand het vir meer as twee jaar voortgeduur. Op een of ander manier maak Christene 'n deur oop vir demone veral as hulle nie naby die Here wandel nie. Daar is eenstemmigheid dat 'n Christen nie duiwelbesete kan wees nie, maar dat 'n Christen wel 'n deur kan oopmaak en dan deur hierdie demoniese magte op een of ander manier geaffekteer kan word. Sogenaamde duiwelbesetenheid of "demon possession" is die situasie waar iemand geheel en al oorgeneem is deur hierdie demoniese magte en dit kan nie met 'n kind van die Here gebeur nie. Wat wel kan gebeur is dat Christene op so 'n wyse 'n opening maak vir demone en dat daardie demone so in hulle siel werksaam kan wees dat die demoon manifesteer in 'n Christen en dat die demoon uitgedryf moet word. Daar is dan ook van die dienste waar hulle besig was met aanbidding dat so 'n demoon gemanifesteer het en wat dan uitgedryf moes word. Wanneer 'n Christen afvallig raak en sy

toevlug tot die okkulte neem maak hy oop vir 'n demoniese gees. Wanneer 'n Christen byvoorbeeld begin om egbrek te pleeg kan hy oopmaak vir 'n gees van gebondenheid aan wellus, asook vir 'n leuengees en 'n gees van perversiteit. Waar daar dan vir so 'n persoon gebid word sal daar 'n manifestasie wees ten spyte van die feit dat so 'n persoon gered is. In een van die gemeentes word daar byvoorbeeld ook getuig dat 'n vrou wat 'n heks was van demone verlos was en hoedat haar dogter presies dieselfde manifestasies gekry het as die ma.

2. Verlossingsbediening

In elkeen van hierdie gemeentes is daar 'n persoon of persone wat wel vir ander mense kan bid om van demone ontslae te raak. In een van die gemeentes word daar 'n getal van vyftien aangegee as mense wat in staat is om duiwels te kan uitdryf en dat daar ook 'n groot groep jong mense is wat in staat is om dit te doen. In 'n ander gemeente is daar ook 'n groep wat bekend staan dat hulle in die "deliverance ministry" is. Hierdie bediening geskied sonder die hulp van die pastor en word geheel en al deur 'n groepie gelowiges in die kerk gedoen. Die pastor self het egter 'n bediening om vir mense te bid wat deur demone aangeval word.

Een van die kragtigste getuienisse in die gemeentes oor verlossing van demoniese magte kom dan ook van die getuienis van Mev. Kamala Reddy.

"On 15 June 1962, Chin and I were gloriously saved as we gave our hearts to the Lord Jesus.

When we told our families that we were now Christians, our families immediately rejected us. We were barred from the family circle and were regarded as outcasts. Life would have been very lonely had it not been for the Pastor and the Church who kept in touch with us. In them, we found a new family.

We cannot say that we were immediately free of problems. In fact, it seemed that our home was overtaken by much trouble. My mother had long before dedicated to certain spirits. Two weeks after we were married, these and all the spirits from my husband's side were transferred to our home. You can only imagine how many of these spirits were present and how unhappy they were at our conversion to Jesus Christ.

Demons demand sacrifice and we almost lost our first child because of their vicious attacks. Very early in our Christian lives, we were taught to pray and although we knew little about prayer, we prayed. Our faith was strengthened and after about two years we were delivered from all the demons. We could only praise God, for it was He alone who did so much for me and my family." (Testimony of Kamala Reddy)

3. Bloedlynvloeke

In al die gemeentes word bloedlynvloeke as 'n realiteit ervaar. In die swart gemeentes gebeur dit dan ook as gevolg van die bedryf van voorvaderaanbidding. Ook instansies soos die Vrymesselary is uitgewys as iets waardeur 'n bloedlynvloek op die nageslag kan kom. Een pastor het dan ook uitgewys dat daar baie versigtig omgegaan moet word met die verklaring van sekere gedragspatrone omdat van die dinge psigologies verantwoord kan word. Maar daar is tog in verskeie gevalle in die betrokke gemeente, situasies waar as gevolg van betrokkenheid in sekere dinge van die koninkryk van die duisternis daar patrone is wat met die familielyn afloop. Selfs iets soos alkoholisme word as voorbeeld genoem. Die melaatsheid wat Gehasi en sy nageslag aan gely het word as 'n voorbeeld van 'n bloedlynvloek voorgedhou.

Al die gemeentes is dit egter eens dat die bloedlynvloeke gebreek kan en moet word en dat die wedergeboorte 'n gelowige 'n wettige toegang gee tot 'n nuwe bloedlyn en dat die duiwel nie die reg het om so 'n bloedlynvloek op 'n Christen te plaas nie. Omdat die duiwel egter kom om te steel en te slag en te verwoes en hy dus die Christen wil beroof van die seëninge van die Here kom hy onwettiglik en lê so 'n vloek op 'n Christen wat dan in baie gevalle nie die kennis

het en deur onkundigheid daardie vloek aanvaar as uit die hand van die Here uit of dit aan ander faktore toedig en dan nooit die vloek breek in die Naam van Jesus Christus van Nasaret nie.

4. Interpretasie en beoordeling

In al die gemeentes wat ondersoek is word die verlossing en bevryding van demoniese magte geleer. By nie een van die gemeentes wat ondersoek is kon daar egter 'n duiwelbeheptheid gevind word nie, en verlossing vorm 'n integrale en normale deel van die werksaamhede van die gemeente. Alhoewel daar sekere persone is wat die bediening het om vir mense te bid vir bevryding gebeur dit ook dat in feitlik al hierdie gemeentes deur selgroepe en gewone Christene en by gewone bidure en byeenkomste daar vir mense gebid word en een of ander vloek of binding in die Naam van Jesus Christus van Nasaret gebreek word.

HOOFSTUK 16

BANDE MET SOGENAAMDE “TORONTO BLESSING”

1. Oorsig van ontstaan

Die “Vineyard Christian Fellowship” in St. Louis is gestig deur ‘n ene Randy Clark. Na jare wat hy baie min vrug en krag in sy bediening gesien het, het hy ‘n besoek gebring aan die Suid Afrikaanse evangelis, Rodney Howard-Brown wat op daardie stadium in Tulsa, Oklahoma, Amerika dienste gehou het. Randy was wonderbaarlik aangeraak en by sy terugkeer na sy tuisgemeente het hierdie selfde manifestasies in sy gemeente plaasgevind. By ‘n “Vineyard” streeksvergadering in November 1993 het hy sy getuienis gelewer op aandrang van ‘n Happy Lemman en weereens was daar ‘n demonstrasie van dieselfde manifestasies. Lemman het die resultate van hierdie streeksvergadering van die “Midwestern Vineyard Churches” nou gedeel met die Nasionale Raadsvergadering wat in November gehou is met John Arnott die pastor van die “Airport Vineyard” in Toronto. Arnott het vir Clark uitgenooi om in Toronto te kom preek wat hy ook in Januarie gedoen het. Hierdie was dan die begin gewees van die “Toronto blessing”(Jackson 1994:1)

2. Manifestasies

Die mees algemene manifestasies wat dan ook in hierdie “Toronto blessing” gevind word is mense wat omval of sogenaamd “slain in the Spirit” word. Hierdie manifestasie van omval is egter nie beperk tot die “Toronto blessing” nie en het vry algemeen in die tradisionele Charismatiese beweging voorgekom. Wat egter wel nuut is in die “Toronto blessing” is mense wat verskillende skuddings en trekkings kry. So gebeur dit somtyds dat mense ruk of dat hulle selfs dubbeld vou, of dat mense wanneer hulle loop een of ander rukking sal hê. Dit gebeur

selfs by sulke byeenkomst dat iemand se gesig byvoorbeeld heen en weer beweeg sal word of dat iemand soos 'n voël sal maak wat vlieg en in die paadjie sal afhardloop. Daar is ook getuienis van mense wat dieregeluide namaak en dan word daar profetiese waarde aan hierdie dieregeluide geheg. Daar is ook 'n dronkword in die Gees. Dit gebeur na aanleiding van die Skrifgedeelte wat sê moenie dronkword van wyn nie maar word vervul met die Heilige Gees. Ook die Pinkstergebeure waar mense gedink het dat die dissipels dronk was word as ondersteuning van die ondervinding voorgelê. Ook word daar baie keer gehuil op 'n baie hoorbare manier of soms ook saggies, maar dit is ook iets wat nie net in die "Toronto blessing" voorkom nie maar wat selfs in die ou Pinkster- en die Charismatiese bewegings voorgekom het. Daar is ook 'n lag in die Gees wat alhoewel daar enkele getuienis is dat dit nie nuut is nie, wat in die Toronto beweging geweldig skerp beklemtoon word en dit word somtyds beskryf deur sommige mense as 'n historiese gelag. Profetiese openbaringe soos gesigte en drome en profetiese woorde is ook verskynsels wat algemeen voorkom maar wat nie beperk is tot die Toronto beweging nie. Dit gebeur ook dikwels dat mense 'n geweldige gil sal los en kliphard sal skreeu. Van die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond is daar net een wat baie betrokke is by die Toronto beweging naamlik "Manna Ministries", terwyl Lewende Woord ook in 'n mate deur hierdie beweging beïnvloed is.

'n Redelike resente verskynsel in die Toronto beweging is dan ook dat mense se stopsels in hulle tande in goud stopsels verander en dat mense beweert dat wanneer hulle bid of in die teenwoordigheid van die Here is, daar 'n goue stof op hulle hande en voorarms manifesteer. So sê pastoor Neville Norden dan dat God op 'n unieke wyse in Toronto begin restoreer het. Hy sê dat party mense sulke gebroke lewens het dat die Heilige Gees nodig het om dit te kom herstel. Hy self was saam met sy vrou vir tien dae in Toronto en het elke byeenkoms in daardie tyd bygewoon. Sy vrou wat in haar leeftyd baie seergekry het in die bediening het wonderlike seën ervaar en die Here het wonderlike dinge vir haar

gedoen. Die lyn tussen huil en lag is volgens hom 'n baie dun lyn en die huil kom omdat iemand juis seer het en die lag kom as die genesing manifesteer.

Skuddings en trekkings vind ook in die gemeente plaas afhange van die beweging van die Gees van die Here. Daar is verskeie manifestasies en die mens moet identifiseer wat die Here besig is om te doen. Lewende Woord sal egter anders as wat in baie kerke gebeur wat in die Toronto stroom is nie toelaat dat mense kliphard lag terwyl die prediker besig is om te preek nie. As die Heilige Gees beweeg en die mense tree so op dat dit die goeie orde versteur sal die persoon verwyder word. Ook die dronkword in die Gees word deur hom so geïnterpreteer dat op grond van Effesiërs 5:18 mense so sal optree dat dit sal lyk of die mense alkoholiese drank gedrink het. Dit gebeur dan wel ook in die gemeente. Die feit dat Paulus ook by sy bekering plat op die grond gelê het word as 'n voorbeeld genoem van dronk wees in die gees. Ook koning Saul het plat gelê. Hy het op sy rug gelê soos 'n persoon wat onder die invloed van drank sal plat lê. 'n Persoon wat egter onder die krag van die Heilige Gees is sal volgens hom altyd bewus wees van wat om hom aangaan. Selfs in een van die swart gemeentes is daar getuig dat dit al voorgekom het. Alhoewel die gemeente hoegenaamd nie met die "Toronto blessing" assosieer nie het die verskynsel van dronkword in die Gees tog daar voorgekom.

"Manna Ministries" is egter die gemeente wat die naaste kontak met die Toronto beweging het. In "Manna Ministries" word dan ook geleer dat dit 'n legitieme beweging van die Heilige Gees is. Hoewel die verskillende manifestasies van die Heilige Gees dikwels in die gemeente voorkom glo die gemeente nie dat daar baie misbruik van die manifestasies in die gemeente is nie. Daar was egter al demoniese manifestasies en die gemeente het geleer om te onderskei tussen wat demonies is en wat van die Heilige Gees afkomstig is. Baie keer lyk die manifestasies baie dieselfde. Die pastor van die gemeente sê dan ook dat daar eenkeer iemand was wat vir hom gebid het wat knoffelbrood geëet het voor die

tyd en hy het maar besluit om 'n "courtesy fall" te doen net om uit die man se pad uit te kom.

Die gawe van onderskeiding van geeste is egter ook baie belangrik. Ook rukkings en trekking vind in die gemeente plaas en selfs die pastor getuig dat dit al eenmaal met hom gebeur het. Hy getuig dan ook dat die ondervinding wat hy gehad het hom bykans dubbeld laat vou het. Hy het egter geweet dat dit nie die duiwel was nie omdat hy die duiwel weerstaan het en beveg het en hy dus geweet het dit was 'n reaksie tot God en dat dit reg was. Hy vertel van 'n ondervinding in die gemeente toe 'n Presbiteriaanse predikant eendag daar kom preek het en aan die einde van sy preek die Heilige Gees gevra het om te kom en die volgende oomblik het sy hande begin ruk, hy het dit probeer wegsteek maar hy kon nie die rukking keer nie, omdat sy hele arm begin ruk het.

Hy sê dat in die meeste van die gevalle kan die mense hierdie rukkings stop as hulle wil maar daar is gevalle waar iemand nie in staat is om dit te doen nie. Een persoon vir wie hulle gebid het, het op die vloer neergeval en het eers twee en 'n half ure later opgestaan maar was 'n totale veranderde persoon. Die pastor getuig dan ook van mense wat so onder die invloed van die Heilige Gees was dat dit regtig gelyk het of hulle dronk was. Alhoewel sommige mense die gemeente al as gevolg van hierdie verskynsel verlaat het glo die gemeente dat dit van die Here af is en daarom druk hulle deur daarmee.

In al die ander gemeentes kon geen spoor van die Toronto beweging gevind word nie. Daar is egter van hierdie verskynsels soos die omval en 'n lag waar mense lag omdat hulle vrolik is of omdat hulle deur die Here aangeraak is wat wel sporadies in van die gemeentes gevind word maar dit is glad nie verwant aan die sogenaamde "Toronto blessing" nie.

Profetiese openbaringe deur middel van gesigte, drome en profetiese woorde is

verskynsels wat normaalweg in vernuwingsgemeentes voorkom en is ook nie eksklusief tot die sogenaamde Toronto beweging beperk nie.

3. Interpretasie en beoordeling

Op twee blanke gemeentes na het die sogenaamde “Toronto blessing” baie weinig en selfs geen invloed op enige een van die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond nie. Behalwe vir “Manna Ministries” wat baie nou bande met die “Toronto blessing” het en in ‘n baie mindere mate Lewende Woord kon nie een van die ander verskynsels behalwe in soverre dit verskynsels is wat maar in die Charismatiese beweging gevind word, by hierdie gemeentes gevind word nie.

AFDELING D

SAMEVATTING EN SLOTBEOORDELING

HOOFSTUK 17

SAMEVATTING EN SLOTBEOORDELING

1. Samevatting

Die stad Pretoria soos hy tans daaruit sien het 'n kleurryke geskiedenis sedert die eerste bewoners hier aangekom het. Volgens Dr. G M van der Waal (Telefoniese onderhoud Maart 1998) het Mzilikazi Meintjieskop waarskynlik as plek van regering gebruik voor die koms van die blankes. Pretoria het daarna die regeringsetel geword van die ou Zuid-Afrikaansche Republiek en dit was ook die hoofstad van die Transvaalse kolonie na die Anglo-Boereoorlog. In 1910 word dit die administratiewe hoofstad van die ou Unie van Suid Afrika en in 1961 het dit ook die administratiewe hoofstad van die Republiek van Suid Afrika geword wat dit vandag nog is. Dit was in die stad Pretoria waar die vrede van Vereeniging in die Melrosehuis op 31 Mei 1902 geteken is om die Anglo-Boereoorlog te beeindig. Dit was ook in die stad Pretoria waar die apartheidsbeleid sedert 1948 meedoënloos uitgevoer is en is daar ook baie keer na die apartheidsregering as die Pretoria regime verwys. Ook op kerklike terrein was Pretoria altyd in die middelpunt gewees. Sedert die ontstaan van die kerkplaas wat Marthinus Wessel Pretorius aangekoop het vir dié doel het dit ontwikkel van 'n standplaas vir die gemeente van die Nederduitsch Hervormde Kerk tot die stad wat dit vandag is. Pretoria was dus eers kerk voordat dit dorp en stad geword het. Al die belangrikste kerke in Suid Afrika het wortels in Pretoria en 'n groot deel van die geskiedenis van die kerke in die Transvaalse gebied het in Pretoria afgespeel. Pretoria speel ook 'n groot rol in die opleiding van predikante van verskeie denominasies.

Die ontstaansgeskiedenis van die Baptiste kerk op Britse bodem het uitgebrei

en het veral in Amerika tot 'n magtige denominasie ontwikkel. Aanvanklik is geglo dat daar geen direkte kontak tussen die Anabaptiste beweging en die moderne Baptiste kerk is nie, maar Dr. Sydney Hudson-Reed het aangetoon dat daar wel 'n band tussen die "Particular Baptists" en die Anabaptiste bestaan. Vroeëre navorsing is gewoonlik slegs toegespits op die band tussen die "General Baptists" en die Anabaptiste. Omdat so 'n band nie gevind kon word nie is daar algemeen aanvaar dat so 'n band nie bestaan nie. Die "Particular Baptists" het beroemde name in sy geledere soos John Bunyan, Charles Haddon Spurgeon en William Carey en dit was dan ook die kanaal waardeur die Baptiste kerk na Suid Afrika gekom het.

Die Baptiste kerk het na Suid Afrika gekom as gevolg van die Britse setlaars in 1820. Hierdie eerste Baptiste wat saam met die Britse setlaars gekom het is aangevul deur Duitse setlaars wat die kerk alhier versterk het en alhoewel die Duitse element van die Baptiste kerk lank afsonderlik voortbestaan het en ook onder Afrikaanssprekendes gewerk het, het die Duitse deel later heeltemal in die Engelse stroom opgegaan. Die Baptiste kerk is vandag in Suid Afrika 'n baie sterk en gevestigde denominasie. Volgens die sensussyfers van die 1996 sensus het die Baptiste Unie 299 900 lidmate in Suid Afrika en dan is daar nog 139 781 wat as "other Baptist Churches" aangedui word. In totaal beskou 439 681 mense hulleself dus as Baptiste in Suid Afrika. Wanneer in ag geneem word dat die Gereformeerde Kerke in Suid Afrika 188 792 lidmate het en die Hervormde Kerk 173 021 kry 'n mens die regte perspektief van die getalsterkte van die Baptiste kerk in Suid Afrika. Op die politieke terrein het die Baptiste kerk 'n aantal leiers in Suid Afrika opgelewer. In die ou Kaapkolonie was daar sir Gordon Sprigg wat eerste minister was en daar was ook Jan Hofmeyr wat adjunk-premier van die Unie van Suid Afrika onder Genl. J C Smuts was. In die meer moderne tyd is daar Mnr. Gerhard Morkel wat die premier van die Wes-Kaap is en Mnr. Bennie Alexander wat 'n vooraanstaande leier van die PAC tot redelik onlangs was, asook Me. Mary Metcalfe wat LUR vir onderwys in die

Gauteng provinsie was en tans die LUR van onder andere landbou van die Gauteng provinsie.

Sedert die stigting van die eerste gemeente in Pretoria in 1889 het die Baptiste kerk 'n geskiedenis van voorspoed en uitbreiding in Pretoria gehad. Dat die Baptiste kerk in Pretoria ook deel was van die gemeenskap in die breë word bevestig deur onder andere die feit dat President Paul Kruger die hoeksteen van die eerste gemeente in Andriesstraat gelê het. President Kruger het ook die opening waargeneem van die eerste "assembly" wat in Pretoria gehou is en hierdie gemeente het ook die Anglo-Boereoorlog deurgemaak en na laasgenoemde oorlog het die kerk stelselmatig begin groei en uitbrei in die groter Pretoria waar daar vandag nie minder as 42 gemeentes getel kan word nie. Op die "assembly" van die "Baptist Northern Association" (BNA) in April 1990 is dan ook besluit dat Pretoria die eerste sogenaamde "region" sal wees wat binne in die Baptiste Unie ontwikkel sal word tot 'n eie selfstandige gebied.

Jan Hendrik Hofmeyr was tegelykertyd een van Suid Afrika sowel as van die Baptiste kerk se grootste seuns. Hoewel hy van geboorte 'n lid van die Nederduits Gereformeerde Kerk was, het sy ma reeds toe Jan Hofmeyr baie klein was na die Baptiste kerk oorgegaan. Hofmeyr is op sy begrafnis deur Genl. Smuts beskryf as die gewete van Suid Afrika. 'n Aanvanklike werksaanbieding aan hom word teruggetrek nadat uitgevind is dat hy nie aan een van die drie Afrikaanse kerke behoort nie, en was die werksaanbod van die CSV dus nie vir hom beskore nie. Sy liberale politieke standpunte het van hom 'n vyand van die Afrikaner "establishment" gemaak en dit is een van die groot redes waarom sy nalatenskap so min geëer word. Jan Hendrik Hofmeyr se teenkanting teen die apartheidsbestel kan beslis gesien word as die belangrikste Christenstem wat ooit teen apartheid opgegaan het in sy tyd.

Die Pinksterbeweging het onteenseglik sedert die begin van hierdie eeu 'n

geweldige invloed op die hele kerk toneel in die wêreld gehad. Die Pinksterkerk het uit die Heiligheidsbeweging ontstaan en het gegroei en wêreldwyd 'n baie sterk stroom in die kerkewêreld geword. Waar die vroeë pentekostaliste egter dikwels in die lae sosio-ekonomiese klasse aktief was het die Charismatiese beweging egter gekom as 'n beweging wat hoofsaaklik in die middel en hoër klasse baie aktief is. Anders as in die Pinksterbeweging aanvaar die Charismatiese nie dat die spreek in vreemde tale dié teken van die doping of vervulling van die Heilige Gees is nie. Waar die Pinksterbeweging tot gevolg gehad het dat baie nuwe kerke gedurig gestig is omdat hulle nie in die tradisionele denominasies aanvaar is nie, is dit nie die geval in die Charismatiese beweging nie en is tradisionele kerke baie meer ontvanklik en is baie meer ruimte vir die Charismatiese beweging gemaak. So byvoorbeeld is die Presbiteriaanse kerk, die Baptiste Kerk, die Lutherse Kerk en die Metodiste Kerk en ook die Rooms Katolieke Kerk in Suid Afrika en wêreldwyd deur die Charismatiese beweging geraak. Baie min is egter bekend van die Charismatiese beweging in Suid Afrika en Marais (1995:10) wys tereg daarop dat min dokumentasie bestaan oor die Charismatiese vernuwing in Suid Afrika en wanneer dit wel gedoen is, is dit beperk tot een individuele kerk of groep. In Suid Afrika het die sogenaamde "Come Holy Spirit" konferensie saam met die "Rhema Faith Church" en die "Hatfield Christian Church" 'n baie groot rol in die hele vernuwingsbeweging in Suid Afrika gespeel. Die Morelettapark N G gemeente in Pretoria is tans die grootse vernuwingsgemeente in Pretoria met bykans agt duisend lidmate. Die "Hatfield Christian Church" oftewel die ou "Hatfield Baptist Church" is die tweede grootste met nagenoeg ses duisend lidmate en die Lewende Woord gemeente wat ontstaan het onder die leierskap van 'n oud Hatfield pastoor Neville Norden het ongeveer vier duisend lidmate.

Die "Hatfield Christian Church" is vandag teologies ver verwyderd van die Baptiste Unie wat hy in 1984 verlaat het. Van die "steering committee" van die "Hatfield Christian Church" vandag is daar nie een wat ooit op enige wyse met

die Baptiste kerk verbind was nie. Al die lede van die "steering committee" is pastore wat na 1984 tot die bediening toegetree het. Hatfield het deur sy verbondenheid met die Toronto stroom so ver weg beweeg in sy belewenis asook in sy kerkregeringstelsel van sy Baptiste wortels dat hy vandag kwalik as voorbeeld voorgehou sou kon word van 'n vernuwingsgemeente met 'n Baptiste agtergrond. Dit val egter nie te betwyfel nie dat Hatfield op sy dag die moeder was van baie Baptiste vernuwingsgemeentes. Na die afsterwe van Pastor Ed Roebert in Julie 1997 is daar nog slegs een van al die pastore oor wat ooit aan 'n Baptiste Bybelskool studeer het. Hatfield sal moontlik vandag eerder as 'n onafhanklike Pinksterkerk geklassifiseer kon word as 'n Charismatiese kerk. Die vernuwingskerke vanuit 'n Baptiste agtergrond in Pretoria en landswyd sal egter nooit anders kan as om 'n baie groot agting te hê vir die baanbrekerswerk wat deur Pastor Edmund Roebert en die "Hatfield Baptist Church" gedoen is nie. Baie jare was die gemeente werklik 'n moedergemeente vir vernuwingsgesinde kerke wat vanuit 'n tradisionele agtergrond gekom het. Sedert die "Hatfield Baptist Church" egter in 1984 opgehou het om 'n Baptiste kerk te wees het die vernuwingsgesinde kerke in die Baptiste Unie baie toegeneem, veral nadat die Baptiste Unie een geword het ten opsigte van die verskillende afdelings wat daar vir die verskillende rasse bestaan het. Die stelling kan gemaak word dat 'n baie groot persentasie indien nie die meerderheid van dié kerke wat by die Baptiste Unie aangesluit het in 'n meerdere of mindere mate Charismaties is. Die geskiedenis van vernuwing in Pretoria en Suid Afrika sou egter sonder die "Hatfield Baptist Church" heeltemal anders daaruit gesien het.

Die Lewende Woord gemeente is die enigste van die vernuwingsgemeentes vanuit 'n Baptiste agtergrond wat ondersoek is wat tans nie 'n lid van die Baptiste Unie is nie. Alhoewel Pastoor Norden baie duidelik 'n roeping het om die Afrikaner te bedien, is hy eerstens 'n Christen en dan 'n Afrikaner maar hy het 'n baie duidelike visie om die evangelie onder Afrikaanssprekende mense te verkondig. Ten spyte van die feit dat die Lewende Woord gemeente nie 'n

Baptiste gemeente is nie, het Pastoor Norden nietemin 'n baie hoë dunk van die Baptiste kerk as denominasie en hy bely dat die Baptiste teologie baie bygedra het tot sy vorming. Van al die gemeentes wat ondersoek is, is die Lewende Woord gemeente by vérré finansiéel die sterkste en die gemeente bedien ook 'n hoë klas, feitlik uitsluitlik blankes wat in skille kontras staan met die armoede wat daar byvoorbeeld in 'n swart gemeente soos die van Rev. Samson Monageng is wat in 'n plakkerskamp geleë is. Pastoor Neville Norden beskou homself egter as eens met Baptiste teologie behalwe vir die feit dat die denominasie tradisioneel nie oop was vir die vervulling van die Heilige Gees, wat met die beoefening van die geestelike gawes gepaard gegaan het nie. Die gemeente van die Lewende Woord is totaal 'n onafhanklike gemeente wat wel in 'n verhouding staan wat broederskap aanbetref met die "I.F.C.C." en Pastoor Norden het ook 'n baie goeie verhouding met Pastor Ray McCauley van Rhema. Die gemeente is egter nie offisiéel aan enige denominasie verbonde nie. Pastoor Norden sê dat hy homself onderwerp aan sy geestelike vader Dr. Fred Robberts van Durban. Dit is die enigste van hierdie vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond wat nie denominasioneel verbonde is nie. As gevolg van die feit dat die Lewende Woord gemeente baie ander gemeentes plant reg oor die land het daar tog 'n broederskap van gemeentes tot stand gekom. Dit is baie duidelik dat die gemeente wat sy kerkregering aanbetref vérvan die tradisionele kongregasionalisme weg beweeg het. Die gemeentelike regering lê baie meer in die hande van die hoofpastor self asook in dié van enkele ander hoofleiers as in dié van die gemeente. Pastoor Norden is baie afwysend teenoor enige politieke bedrywighede van mense in die bediening. Die Lewende Woord gemeente is ook die enigste waar geleer word dat wanneer mense met die Heilige Gees gedoop word of vervul word met die Heilige Gees dat hulle wel in tale sal praat. Onkunde word voorgelê as die enigste rede waarom mense sukkel om in vreemde tale te spreek wanneer daar vir hulle gebid word.

"Manna Ministries" is die enigste van die gemeentes wat ondersoek is wat baie

na aan die sogenaamde Toronto beweging staan. Onder die leierskap van 'n oud-Anglikaanse priester wat later 'n pastor by die "Hatfield Baptist Church" geword het naamlik Rev. Allen Watt het die gemeente egter van enkele lidmate gegroei tot 'n lewenskragtige gemeente in die Wierdapark omgewing. Baie sterk klem word op selgroepe geplaas en wat heiligmaking aanbetref val dit tog op dat anders as met meeste van die ander gemeentes sekere dinge nie afgewys word nie. Selfs die gebruik van sterk drank word nie afgewys nie. Ook dans met ander persone as iemand se eie man of vrou word nie afgewys nie. In al die gemeentes wat ondersoek is wat tans nog lid van die Baptiste Unie is, is "Manna Ministries" beslis die een wat die minste in noue verbintenis met die Baptiste Unie funksioneer.

Die Deo Gloria Baptiste Kerk wat in Arcadia in Pretoria geleë is in die gebou van die ou Meintjieskop N G Kerk is 'n gemeente wat hom in besonder daarvoor beywer om die waarheid van die Skrif en die salwing van die Heilige Gees met mekaar te kombineer. Van al die gemeentes is dit dan ook by verre die een wat die mees openlik Calvinisties in leer is. Die gemeente het dan ook in sy konstitusie 'n klousule wat die leer van die volharding van die heiliges omskryf. In 'n traktaatjie wat uitgegee word om besoekers te verwelkom en die kerk aan hulle bekend te stel word die apostoliese belydenisskrif gevind. Die bediening van die Deo Gloria Baptiste Kerk is dan ook veral onder tradisionele mense wat veral uit die drie Susterskerke afkomstig is, hoewel daar ook voormalige Katolieke en Anglikane aan die gemeente behoort. Die gemeente probeer 'n brug bou na die persone vanuit die tradisionele kerke en daarom is ook die sing van liedere baie belangrik. Saam met ander vernuwingsliedere word selfs psalms en gesange van tyd tot tyd deur die gemeente gesing. 'n Absolute rasseharmonie en sendingywer heers in die gemeente en persentasie gewys behoort daar meer bruinmense aan die gemeente as aan enige ander gemeente wat ondersoek is. Dit is grootliks ook 'n wonderwerk as in ag geneem word dat onder van die bruinmense vroeëre politieke aktiviste was en dat 90% van die

blankes in die gemeente uit 'n konserwatiewe agtergrond afkomstig is.

Die geskiedenis van die "Grace Baptist Church" van die Rev. Samson Monageng as die hoofleerling is net nog 'n voorbeeld van hoe aktief die swart vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in hulle plaaslike omgewings is. Nie net die mens se geestelike behoeftes nie, maar ook sy biologiese en sosiale behoeftes word direk aangespreek. Hierdie is 'n gemeente wat op die voorpunt staan om armoede en misdaad en alles wat daarmee gepaard gaan met die evangelie van Jesus Christus te beveg. Die vestiging van 'n gemeente met 'n gebou binne in 'n plakkerskamp is 'n bewys van 'n man en 'n gemeente wat vasberade is om 'n gemeenskap te bedien. Vanuit hierdie gemeente is daar dan ook met 'n hele aantal ander buitewerke begin.

Die Rev. George Mataboge is tans die vise-president van die Baptiste Unie van Suid Afrika en sal in September 1999 die president van die Baptiste Unie van Suid Afrika word. 'n Geskiedenis van politieke aktivisme wat hom 'n aantal jare in die gevangenis laat deurbring het is deel van die vorming van hierdie man wat bestem was om 'n groot rol in die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond, nie net in Pretoria nie maar in die hele Suid Afrika te speel. Hartseer verhale van die onreg van die apartheidsbedeling wat hierdie man geteister het, is tog alles deur God se genade omgedraai om vandag so 'n man op te rig om Sy kerk te lei. Reeds tydens sy geboorte was sy vader afwesig omdat hy in die tronk was en sy naam het hy gekry van die polisieman wat gekom het om sy pa te arresteer sodat die familie dit nooit sou vergeet nie. Net soos al die ander leraars van die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond met die uitsondering van die Rev. Chin Reddy van die Laudium Baptiste Kerk het Rev. George Mataboge ook die gawe van spreek in vreemde tale ontvang en is hy ook 'n beoefenaar van hierdie gawe. Rev. Mataboge sê ook dat swartmense van nature Charismaties is.

Die "Mabopane Central Baptist Church" met die Rev. Reuben Mamatsinya as leier is vandag die grootste swart Baptiste kerk in Pretoria en omgewing. Die verskillende bedieninge wat uit hierdie gemeente ontstaan het, is 'n bewys daarvan dat vernuwings Baptiste kerke en veral dan die swart kerke baie aktief in hulle omgewings is. Die wyse waarop die "Mabopane Central Baptist Church" tot sy omgewing bedien en hoe hy omsien na straatkinders en vrouens wat aborties wil ondergaan asook na verskeie ander sosiale aangeleenthede in die omgewing is merkwaardig. Die "Mabopane Central Baptist Church" is 'n kerk wat dan ook die aandag getrek het van die "North Carolina Baptist Convention" wat gereeld uitreikings doen en behulpsaam is met werk in Suider Afrika. Swart kinders wat uit arm huise uit kom word gereeld met die hulp van die "North Carolina Baptist Convention" na Amerika geneem. Die gemeente besit vandag sy eie gebou wat volgens die Rev. Reuben Mamatsinya meer as R3 miljoen werd is. Daar is 'n bediening om mense op te lei in praktiese hande arbeid en die visie van die gemeente is om elke persoon in die omgewing te bereik met die evangelie van Jesus Christus en om die Christelike lewensstyl na mense uit te dra beide sosiaal, geestelik en ook intellektueel. Die gemeente is daarop ingestel om die behoeftes van die mense rondom hulle te bevredig, om kinders op te voed, hulle wat honger is te voed en skuiling aan die huisloses te bied. Rev. Reuben Mamatsinya heg baie groot waarde aan akademiese opleiding en sy vrou het hoewel sy standerd agt drie maal gedruip het haar BA graad later voltooi. Dit is duidelik dat die "Mabopane Central Baptist Church" nie net die gemeenskap op geestelike vlak bedien nie maar dat daar werklik 'n holistiese benadering nagevolg word wat 'n groot impak op die gemeenskap maak.

Die Rev. Johannes Mashaba is ook 'n baie goeie voorbeeld van iemand wat gelyk het beide onder die ou apartheidsstelsel en die Baptiste kerk se navolging van groot apartheid toe hulle in 'n eie swart "Bantu Baptist Church" ingedeel is. As gevolg van sy wandel met Jesus Christus en sy vaste geloof en 'n gees van verdraagsaamheid en vergewensgesindheid het hy egter uitbeweeg en is hy

vandag 'n vredemaker en iemand wat in die groter Pretoria gebied 'n groot rol speel binne die Baptiste kerk. Hy is voorsitter van die "Pretoria and District Baptist Church Planting Committee" en is 'n leidende figuur op die gebied van kerkplanting. Hy is 'n baie gerespekteerde man in beide die Baptiste Unie en die liggaam van Christus in die breë en vele gemeentes het hulle bestaan aan sy vermoë om kerke te plant, te danke. Hy is ook verkies as ondervoorsitter van die "Pretoria Forum" wat aan die leiding sal staan van die ontwikkeling van Pretoria distrik tot 'n volwaardige "region" binne in die Baptiste Unie.

As 'n minderheidsgroep binne in 'n minderheidsgroep is die geskiedenis van die Laudium Baptiste Kerk 'n merkwaardige een. Die gemeente is in baie opsigte anders as die ander vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond wat ondersoek is, in die sin dat die vokale gawes van spreek in vreemde tale, die uitleg van tale en profesieë nie in hierdie gemeente voorkom nie. Die gemeente is egter nie daarteen gekant nie maar dit is net iets wat nie in die praktyk gebeur nie. Die gemeente is egter baie bedrywig op die gebied van duiweluitdrywing en verlossing van demoniese magte. As gevolg van die veelgodedom van Hindoeïsme en die werking van demoniese geeste daarbinne is Indiër bekeerlinge tot die Christendom vanuit die Hindoeïsme altyd direk gekonfronteer met bese geestelike magte. Ten spyte van al die ongelukkighede wat die apartheidstruktuur vir die Indiërbevolking van Suid Afrika meegebring het is die goedgesindheid teenoor die blankes egter baie opvallend. Rev. Chin Reddy was op 'n stadium as lid van die Nasionale Party 'n lid van die ou presidentsraad en ook 'n ministeriële verteenwoordiger en het daarna 'n lid van die Gautengse wetgewer as lid van die "African Christian Democratic Party" geword. Die opofferinge van die gemeente binne die Indiërgebied waar Christene 'n baie klein minderheid is en hulle toewyding aan hulle geloof in Jesus Christus as hulle Verlosser en Saligmaker kan nie anders beskryf word as uiters prysenswaardig nie.

Vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond is net so standvastig ten opsigte van basiese Baptiste beginsels as wat enige nie-vernuwings Baptiste kerk in die Pretoria omgewing is. Veral die swart gemeentes staan baie streng op Baptiste beginsels. Van die blanke gemeentes was dit net die Deo Gloria Baptiste gemeente wat baie sterk op Baptiste beginsels gestaan het. Die Lewende Woord gemeente is nie lid van die Baptiste Unie nie, maar gee tog groot erkenning aan sy Baptiste wortels. "Manna Ministries" is, hoewel nog lid van die Baptiste Unie, nie baie toegewyd aan sy Baptiste agtergrond nie en dit is te betwyfel of hulle end uit lid van die Baptiste Unie sal bly. Dit was baie duidelik by die gemeentes dat hulle in die eerste plek Baptiste is alhoewel hulle terselfdertyd ook vas glo aan die bediening en gawes van die Heilige Gees. Geen spanning tussen hulle denominasionele verbintenis en hulle dogmatiese belewenis kon bespeur word nie. Veral vir die swart gemeentes en selfs vir die Indiër gemeente is die realiteit om vernuwend te wees ook 'n kulturele begrip en nie net 'n teologiese een nie. Van die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria kan dus tereg gesê word dat hulle volkome Baptiste gemeentes is wat gefundeer is op die basiese Baptiste beginsels soos deur die eeue in Baptiste kerke toegepas is.

Die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond het die lering oor die werking en gawes van die Heilige Gees nie by die Pinksterkerke geleer nie. Al hierdie kerke is lede of is deel van die Charismatiese beweging en het sy lering via Hatfield of ander Charismatiese groepe gekry. Baie belangrik dan ook is dat die spreek in vreemde tale nie gesien word as dié teken van die doping of vervulling van die Heilige Gees nie. By nie een van die gemeentes is dit aangetref dat iemand wat nie in tale praat as 'n tweede klas Christen beskou is nie. Die Baptiste uitgangspunt van "servant leadership" is selfs in die beoefening van die gawes van die Heilige Gees te sien. Die uitgangspunt is dus dat die gelowiges gawes kry om ander mense mee te bedien en God mee te verheerlik en dat dit nie oor hulle eie verheerliking gaan nie. Pinkstergebruike soos dat almal tegelyk

hard in tale praat tydens 'n diens word deur al die gemeentes afgewys. Ook die bediening van die profeet is nêrens so beoefen in een van die gemeentes dat dit manipulerend van aard sou wees nie.

In die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria is 'n baie gebalanseerde beoefening van vernuwingskenmerke of van praktyke waarvan sommige tog hulle wortels in die Pinksterbeweging het, gevind. Iets soos die voetewas is by nie een van die gemeentes voorskriftelik nie, en vind slegs per geleentheid plaas. Vrywillige deelname in byvoorbeeld die was is oral gevind en nêrens was daar enige verpligting op gelowiges gelê om daaraan mee te doen nie. Barmhartigheidsdiens is by feitlik al die gemeentes 'n baie sterk prioriteit. Die doop van gelowiges word nêrens voorgehou as 'n voorwaarde tot saligheid nie en daar word ruimte gemaak vir mense wat nog 'n ander siening oor die doop van gelowiges daarop nahou. Ook die gee van tiendes word nie op 'n wettiese manier toegepas nie, dit is 'n saak tussen die individu en die Here self. Slegs in een gemeente is daar rekord gehou van wat mense gee of nie gee nie.

Die Baptiste kerk voel oor die algemeen baie sterk oor heiligmaking. Heiligmaking word dan ook geleer as iets wat begin of 'n aanvang neem by die wedergeboorte en wat deurlopend ontwikkel en groei en voortduur tot met die persoon se dood. Dit is baie duidelik dat wat heiligmaking aanbetref die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria se wortels uit die "Particular Baptists" uit Engeland afkomstig is en nie uit die Heiligheidsbeweging soos die Pinksterkerke nie. "Entire sanctification" wat vroeër in die Pinksterkerke geleer is het feitlik geen aanhang in die Baptiste kerk nie. Dit word ook in die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria glad nie aangetref nie. Heiligmaking word baie meer op die terrein van hartsgesindheid aangetref en so sal dinge soos vergifnis en om ander mense nie te oordeel nie, self 'n hoër prioriteit geniet as die verbod op rook van tabak en gebruik van alkohol, hoewel dit nie beteken dat laasgenoemde twee goedgekeur word nie.

Alle vorme van okkultiese bedrywighede soos sterre voorspel, besoek aan fortuinvertellers of enige vorm van toordery word ten sterkste deur hierdie vernuwingsgemeentes afgewys. Geestelike hartsondes is prioriteit eerder as uiterlike dinge wat maklik raakgesien kan word. In al hierdie situasies staan genade egter voorop en sal oortreders met groot liefde en baie genade reggehelp word.

Hoewel die meeste van die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria nie as gereformeerde of Calvinisties beskryf kan word nie is dit tog duidelik dat die invloed van die "Particular Baptists" in Engeland en dan veral van iemand soos Charles Haddon Spurgeon baie duidelik in veral hulle soteriologiese sieninge gesien kan word. Presies die helfte van al die gemeentes wat ondersoek is, onderskryf dan ook die leerstelling van die volharding van die heiliges én in een geval is dit selfs in die gemeente se konstitusie ingeskryf. Ook in hulle sieninge oor die genadeverbond en die uitverkiesingsleer is dit baie duidelik dat daar gereformeerde wortels is. In hierdie sake is die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria dus baie nader aan die Calvinistiese leer van die "Particular Baptists" as wat hulle aan die Arminianisme van die Pinksterkerke is. Die verskillende eskatologiese sieninge wat daar is soos byvoorbeeld die tyd van die wegraping, dui baie duidelik op die uitlewing van die outonomie van die lokale gemeente en die reg tot persoonlike interpretasie.

In al die gemeentes wat ondersoek is word die verlossing en bevryding van demoniese magte geleer. By nie een van die gemeentes wat ondersoek is, is daar egter 'n duiwelbeheptheid gevind nie, en verlossing vorm 'n integrale en normale deel van die gemeente. Alhoewel daar sekere persone is wat die bediening het om vir mense te bid vir bevryding gebeur dit ook in feitlik al hierdie gemeentes in die dienste self maar veral in selgroepe. Ook gewone Christene by gewone bidure en byeenkomste bid vir mense om een of ander vloek of

binding in die naam van Jesus Christus te breek.

Op twee blanke gemeentes na het die sogenaamde "Toronto blessing" baie weinig en selfs geen invloed op enige van die vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond in Pretoria nie. Behalwe vir "Manna Ministries" wat baie nou bande met die Toronto beweging het, en in mindere mate die Lewende Woord gemeente, kon nie een van die ander Toronto verskynsels behalwe normale verskynsels wat in die Charismatiese beweging gevind word, by hierdie gemeentes aangetref word nie.

2. Slotbeoordeling

2.1 Rol in die samelewing

Dit is duidelik uit die studie dat die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond 'n baie beduidende rol in die Pretoria samelewing speel. Nie net is hierdie gemeentes betrokke by allerlei barmhartigheid- en welsynswerk nie, maar dit is ook duidelik dat meeste van hulle leiers asook gemeentelede op een of ander wyse betrokke was by die politiek, onderwys en kulturele aangeleenthede van die samelewing. Van die leiers het baie pyn en lyding deurgemaak soos George Mataboge wat vir jare weens sy politieke bedrywighede in die tronk was, soos Frikkie Olivier wat as 'n jong bruin seun moes toesien hoedat sy oupa se eiendom van hom af weggeneem is omdat hy as witman nie bereid was om na 1948 sy bruin vrou te verlaat nie. Weliswaar word hierdie politieke betrokkenheid baie meer by die swart vernuwingsgemeentes gevind, maar dit is so dat die tradisionele blanke Baptiste gemeentes hier baie vër agter staan wat dit aanbetref by die vernuwingsgemeentes. Hierdie vernuwingsgemeentes vanuit Baptiste agtergrond speel nie net op die geestelike en politieke terrein nie, maar ook in sy geheel in die Pretoria samelewing 'n baie groot en prominente rol.

2.2 Afkoms en verhouding met Pinksterteologie

Die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond is op teologiese vlak tog baie vër verwyderd van die tradisionele Pinksterkerke. Alhoewel die gawes van die Heilige Gees, net soos by Pinksterkerke, beoefen word is dit so dat daar heeltemal 'n ander beklemtoning van die gawes in die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond is. Die belangrikste hiervan is dat anders as by Pinksterkerke die spreek in vreemde tale nie beskou word as dié teken van die doping of vervulling van die Heilige Gees nie. Trouens die meeste vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond praat glad nie van die doping van die Heilige Gees

nie, maar van 'n vervulling van die Heilige Gees wat met die spreek in vreemde tale gepaard kan gaan, maar nie noodwendig hoef te gaan nie. Anders as by Pinksterkerke waar die doop van 'n gelowige 'n vereiste is om lidmaat van 'n Pinksterkerk te word, is dit by van die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond nie die geval nie, en is daar 'n hele aantal van hulle waarby die doop nie 'n vereiste is vir lidmaatskap nie. Waar die Pinksterkerke vanuit die Heiligheidsbewegings uit ontwikkel het is dit baie beslis nie die geval met die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond nie en het hulle baie meer uit die "Particular Baptists" vanuit Engeland ontstaan wat Calvinisties van aard was. Die stelling kan dus gemaak word dat die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond dieselfde pa as die Pinksterkerke het maar nie dieselfde ma nie. Reste van die Calvinistiese leerstellings soos onder andere die volharding van die heiliges, kan gevind word in die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond. Die vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond is dan ook almal kerke wat by die basiese Baptiste beginsels hou. Van al die gemeentes en hul uitbreidings wat ondersoek is, is daar slegs een wat nie tans lid van die Baptiste Unie is nie maar in wese tog ook volgens baie van die Baptiste beginsels funksioneer. By al die gemeentes wat lid is van die Baptiste Unie is 'n baie goeie gesindheid teenoor die Baptiste Unie opgemerk en bestaan daar geen spanning hoegenaamd tussen die kerke en die Baptiste Unie nie. Spanninge wat wel opgetel is was nie as gevolg van die feit dat kerke vernuwend is of in die gawes van die Heilige Gees vloei nie, maar eerder op die politieke terrein. Daar is tog 'n gevoel by sommige van die swart gemeentes dat die Baptiste Unie nog steeds deur 'n blanke, Engelse hoër middelklas beheer word en hoewel swart en gekleurde mense somtyds tot leierposisies verkies word, die werklike mag nog steeds in blanke hande lê. Wonde wat voortspruit uit die feit dat die Baptiste Unie tog op die ou afsonderlike ontwikkelingsmodel kerke vir elke verskillende bevolkingsgroep of ras gevorm het, het nog nie heeltemal genees nie en die blote bestaan van die "Baptist Convention" is 'n bewys van die wantroue wat daar tog as gevolg hiervan in sekere kringe bestaan.

2.3 Stryd teen apartheid

Dit is egter baie duidelik dat daar gedurende die tyd van apartheid altyd in die Baptiste Unie 'n groep mense was wat teen die euwels van apartheid geveg het. Die grootste hiervan was Jan H Hofmeyr, adjunk-premier onder Genl. Smuts en 'n lidmaat van die Baptiste kerk gewees. Die Baptiste Unie het egter van tyd tot tyd teen die baie skerp kante van die apartheidsbeleid beswaar gemaak hoewel soos reeds genoem die Baptiste Unie tog in wese die afsonderlike kerke vir afsonderlike bevolkingsgroepe ondersteun het (Meiring 1999:290).

2.4 Kulturele verskille

Dit is baie duidelik dat daar 'n groot onderskeid tussen die swart vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond en hulle rol in die samelewing en die van die blanke kerke aan die ander kant is. Waar een van hierdie blanke kerke byvoorbeeld 'n twintig miljoen Rand kompleks besit is een van die swart kerke gebou in die middel van 'n plakkerskamp. Oor die algemeen is daar ook gevind dat die swart en Indiër gemeentes baie meer politiek bewus is as wat die geval onder die Engelssprekende blanke gemeentes is. Selfs die twee Afrikaanse blanke gemeentes het ook 'n groter politieke bewustheid as gevolg van die feit daar teen Afrikaanssprekende nie-susterskerklidmate gediskrimineer was in die vorige bedeling. Daar is 'n uiters goeie verhouding tussen die Afrikaanssprekende vernuwingskerke vanuit Baptiste agtergrond en die swart en Indiër Engelssprekende kerke.

2.5 Verdere navorsing

Daar is 'n aantal indirekte aangeleenthede wat terloops aangespreek is maar om verdere navorsing vra.

Die lewe van Jan Hendrik Hofmeyr voormalige adjunk-premier van Suid Afrika in die regering van Genl. Smuts is nog nooit vanuit 'n kerklike perspektief nagevors nie. Behalwe vir die twee biografieë wat oor hom bestaan en 'n kort hoofstuk tesame met ander politieke leiers in 'n boek van Piet Meiring is daar nog nie genoegsame navorsing gedoen oor die lewe van hierdie briljante Suid Afrikaner nie. Dit sal moet nagevors word in hoe 'n mate Jan Hofmeyr as Christen die regering van sy dag beïnvloed het om 'n baie sterk standpunt teen apartheid in te neem. Hofmeyr se Christelike beginsels het vir hom voorop gestaan en in hoe 'n mate die kerk van sy tyd asook politieke partye deur Hofmeyr se oortuigings beïnvloed was sal deeglik nagevors moet word

Dit is baie duidelik dat die Charismatiese en vernuwingsbeweging in Suid Afrika nog nooit behoorlik gedokumenteer is nie. Oor wat die werklike krag van die beweging landswyd is, is daar ook baie onduidelikheid. Die "International Fellowship of Christian Churches" wat voorgehou word as dié vernuwingsbeweging in Suid Afrika het volgens Marais (1995:72) reeds 400 000 aktiewe lede gehad.

"Statistics obtained from the I.F.C.C. offices Pretoria in June 1992 revealed that there are 725 churches and fellowships related to the I.F.C.C. with a growing membership of 400 000 active members."

Die 1996 landswye sensus dui egter aan dat die beweging net meer as 36 000 lidmate landswyd het. Dit vergelyk baie swak met die 434 000 lidmate van die Baptiste kerke. Ook oor die vraag wat alles werklik deel van die Charismatiese beweging uitmaak sal beantwoord moet word. Is 'n Charismatiese kerk of dan 'n vernuwingskerk een wat nog in sy ou denominasie bly, of is hulle nie maar bloot onafhanklike Pinksterkerke nie? Kan 'n beweging soos die "I.F.C.C." werklik as die model voorgehou word van vernuwingskerke of is dit bloot 'n onafhanklike Pinksterkerk? Is die fenomenale groei van die sogenaamde vernuwingskerke buite die tradisionele denominasies werklik so groot as in ag geneem word dat die "I.F.C.C." in die eerste elf jaar van sy bestaan net oor die

36 000 lidmate kon byeenbring terwyl ander Charismatiese kerke op die sensus as net iets meer as 8 000 lidmate aangegee word? Hierby moet ook nog in ag geneem word dat in Pretoria die “Hatfield Christian Church” vandag heelwat minder lidmate as die 8 000 van die Morelettapark N G Kerk het. Die vraag moet beantwoord word of die vernuwingsbeweging buite die tradisionele kerke nie maar daarin bestaan dat daar enkele baie groot gemeentes soos Hatfield en Rhema is en dat die res maar uit hoofsaaklik klein, kerkies bestaan nie?

‘n Ander verskynsel wat deeglik nagevors sal moet word is die sogenaamde Toronto beweging. Die Toronto beweging met sy beklemtoning op histeriese gelag, rukkings, trekkings, tande stopsels wat in goud verander en goudstof wat op mense en dinge kom lê sal deeglik nagevors moet word. Dat daar ‘n baie groot verskil is tussen vernuwingskerke wat nog deel is van die tradisionele Charismatiese stroom en die Toronto beweging is baie duidelik.

Die belangrikheid van kultuur sal ook ondersoek moet word in die hele vernuwingsbeweging. Baie dinge wat deur byvoorbeeld die tradisionele Baptiste as vernuwingskenmerke beskou word is niks anders as kulturele verskille nie. So byvoorbeeld is die dans om die nagmaaltafel wat vir die tradisionele blanke Baptiste kerke iets Charismaties is vir die swart gemeentes iets heeltemal natuurliks. Dit het vir hulle niks met vernuwingsteologie te doen nie maar is bloot deel van hulle kultuur. Verskynsels soos die klap van hande, om te dans in die kerk, om uiting te gee aan jou vreugde en algehele meelewing met die diens, is verskynsels wat natuurlik onder swartmense voorkom. So het Rev. George Mataboge dan ook tereg opgemerk dat “*Black people are by nature Charismatic*”. Die rol van kultuur in vernuwingsteologie en in vernuwingskerke verg verdere navorsing.

2.6 Toekomsvisie

Die toekoms van die Baptiste Unie van Suid Afrika lê grootliks by die vernuwingskerke. Die rede hiervoor is ten eerstens omdat hierdie kerke die vrye beweging van God die Heilige Gees in hulle midde toelaat en dat die statistieke baie duidelik toon dat nie net in Baptiste kerke nie maar ook in ander denominasies die vernuwingsgemeentes die vinnigste groei. Nie net in Pretoria nie, maar ook in ander plekke in Suid Afrika is vernuwings Baptiste kerke by verre die vinnigs groeiende: so is ook die “Quigney Baptist Church” in Oos-Londen die grootste enkele gemeente in die Baptiste Unie. ‘n Ander rede waarom die toekoms van die Baptiste Unie ook by vernuwingskerke lê is juis omdat vernuwingskerke oor die algemeen swart en gekleur is en daarom bykans 90% van die Suid Afrikaanse bevolking verteenwoordig. Die Engels en Afrikaanssprekende blanke nie-vernuwingskerke in die Baptiste Unie is nog ‘n oorblyfsel van die koloniale periode wat liturgies en teologies en in baie gevalle polities nog nie die Rubicon na ‘n nuwe Suid Afrika oorgesteek het nie. Alleen die toekoms sal egter eendag die volle verhaal kan vertel.